

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી

એકેડેમિક વિભાગ, યુનિવર્સિટી કેમ્પસ, યુનિવર્સિટી રોડ, રાજકોટ - ૩૬૦૦૦૫
ફોન નં. : (૦૨૮૧) ૨૫૭૮૫૦૧ એક્સટે. નં. ૨૦૨, ૩૦૪, ૨૨૪ / ફેક્સ નં. : (૦૨૮૧) ૨૫૭૬૩૪૭
ઈ-મેઈલ academic@sauuni.ac.in

નં.એકે./૨૬૦૦૪૬૧ /૨૦૨૫

તા:- ૨૧ /૦૪/૨૦૨૫

ગ્રામવિદ્યા

પરિપત્ર:-

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા હેઠળનો સ્નાતક કક્ષાના B.R.S. અભ્યાસક્રમ ચલાવતી સર્વે સંલગ્ન કોલેજના આચાર્યશ્રીઓને આથી જાણ કરવામાં આવે છે કે, NEP-2020 અંતર્ગતના રાજ્ય સરકારશ્રીના તા.૧૧/૦૭/૨૦૨૩નો ઠરાવ, ત્યારબાદ તા.૨૭/૦૭/૨૦૨૩ના રોજ પ્રકાશિત થયેલ સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOP) તેમજ ત્યારબાદ તેને આનુસંગિક તા.૨૮/૦૭/૨૦૨૩ના રોજ આવેલ સુધારા મુજબના અભ્યાસક્રમો ચેરમેનશ્રી ગ્રામવિદ્યા વિષયની અભ્યાસ સમિતિ દ્વારા રજુ કરાયેલ B.R.S. સેમેસ્ટર - ૦૫ અને ૦૬ના અભ્યાસક્રમો આગામી શૈક્ષણિક સત્ર જુન-૨૦૨૫થી અમલમાં આવે તે રીતે ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા હેઠળની ગ્રામવિદ્યા વિષયની અભ્યાસ સમિતિ, એકેડેમિક કાઉન્સિલ અને બોર્ડ ઓફ મેનેજમેન્ટની બહાલીની અપેક્ષાએ માન.કુલપતિશ્રીને મંજુર કરવા ભલામણ કરેલ છે. જે માનનીય કુલપતિશ્રીએ મંજુર કરેલ છે. જે ધ્યાને લઈ તે મુજબ તેનો અમલ કરવા વિનંતી.

(મુસદ્દો કુલસચિવશ્રીએ મંજુર કરેલ છે.)

બિડાણ:- ઉક્ત અભ્યાસક્રમ (સોફ્ટ કોપી)

સહી/-

(ડૉ.આર.જી.પરમાર)

કુલસચિવ

રવાના કર્યું

એકેડેમિક ઓફિસર

પ્રતિ,

૧. ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા હેઠળની ગ્રામવિદ્યા વિષય હેઠળના B.R.S. અભ્યાસક્રમ ચલાવતી સ્નાતક કક્ષાની સર્વે સંલગ્ન કોલેજના આચાર્યશ્રીઓ તરફ

૨. ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા હેઠળની ગ્રામવિદ્યા વિષયની અભ્યાસ સમિતિના સર્વે સભ્યશ્રીઓ તરફ

નકલ જાણ અર્થે રવાના:-

માન.કુલપતિશ્રી/કુલસચિવશ્રીના અંગત સચિવ

નકલ રવાના:- (જરૂરી કાર્યવાહી અર્થે)

૧. ડીનશ્રી, ગ્રામવિદ્યા વિદ્યાશાખા
૨. જોડાણ વિભાગ
૩. પી.જી.ટી.આર.વિભાગ
૪. પરીક્ષા વિભાગ

FACULTY OF RURAL STUDIES
SAURASHTRA UNIVERSITY – RAJKOT
BRS PROGRAMME (HONOURS/RESEARCH) AS PER NEP – 2020, UGC GUIDELINES & SOP
BRS SEMESTER – 5

Sr. No.	Course Category	Course Name	CCE	SEE	Total Marks	Credit (Th+Pra)	Total Credit
1	Discipline Specific Core DSC – 511 Major	1. Agronomy	50	50	100	3+1	4
		2. Horticulture & Forestry	50	50	100	3+1	
		3. Animal Husbandry	50	50	100	3+1	
		4. Rural Extension	50	50	100	3+1	
		5. Economics	50	50	100	4+0	
		6. Gujarati	50	50	100	4+0	
		7. Hindi	50	50	100	4+0	
		8. English	50	50	100	4+0	
2	Discipline Specific Core DSC – 512 Major	1. Agronomy	50	50	100	4+0	4
		2. Horticulture & Forestry	50	50	100	4+0	
		3. Animal Husbandry	50	50	100	4+0	
		4. Rural Extension	50	50	100	4+0	
		5. Economics	50	50	100	4+0	
		6. Gujarati	50	50	100	4+0	
		7. Hindi	50	50	100	4+0	
		8. English	50	50	100	4+0	
3	Discipline Specific Core DSC – 513 (IKS Base Core) Major	1. Agronomy	50	50	100	4+0	4
		2. Horticulture & Forestry	50	50	100	4+0	
		3. Animal Husbandry	50	50	100	4+0	
		4. Rural Extension	50	50	100	4+0	
		5. Economics	50	50	100	4+0	
		6. Gujarati	50	50	100	4+0	
		7. Hindi	50	50	100	4+0	
		8. English	50	50	100	4+0	
4	Discipline Specific Elective DSE – 504 Minor	Plant Protection & Pest Management	50	50	100	4+0	4
		Advance Technology in Agriculture	50	50	100	4+0	
		Advances in Veterinary Science	50	50	100	4+0	
		Adoption, diffusion and communication	50	50	100	4+0	
		Agriculture Economics	50	50	100	4+0	
		અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ	50	50	100	4+0	
		સાહિત્ય સિધ્ધાંત ઔર આલોચના	50	50	100	4+0	
		The Old Man and The Sea_-by Earnest Hemingway	50	50	100	4+0	
5	Discipline Specific Elective DSE – 505 Minor	Crop Pest & Disease and Stored Grain pests and their Management	50	50	100	4+0	4
		Forestry	50	50	100	4+0	
		Animal Nutrition and Feed Management	50	50	100	4+0	
		Audio visual aids	50	50	100	4+0	

		Problems of Indian Economy	50	50	100	4+0	
		ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ (ભાષા વિજ્ઞાન)	50	50	100	4+0	
		हिन्दी साहित्य की गद्य विधाओं का उद्भव – विकास	50	50	100	4+0	
		Hamlet – by William Shakespeare	50	50	100	4+0	
6	Skill Enhancement Course SEC - 505	World Religion	25	25	50	2+0	2
		Political Science	25	25	50	2+0	
		Agriculture Chemistry	25	25	50	2+0	
		Personality Development (Life Skills & Communication skills)	25	25	50	2+0	
		Philosophy of Bhagvad Geeta	25	25	50	2+0	
							22

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		Agronomy	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Advanced Technology in Agronomy

Objectives: -

1. Student will become aware with advance technology in Agriculture science
2. Student gets knowledge of advance technology in Agriculture science. So, useful in progressive farming.
3. Create self-employment source

Outcomes: Students will develop a deep understanding of emerging agricultural technologies such as precision agriculture, Organic farming, Green houses, Biofertilizer, Water conservation, Mushroom cultivation and will be able to assess their application in different farming systems.

Theory: -	100%
Unit: 1. Organic Farming	20%
1.1 Meaning & importance	
1.2. Principles of organic Farming	
1.3. Advantages of organic farming	
1.4. Comparison between organic farming & fertilizer based farming	
1.5. Zero budget farming	
1.6. Past, present and future of organic farming, "subhash palekar's" thought & activity in India about natural farming.	
Unit: 2. Green house technology	20%
2.1 Definition	
2.2 Importance of green house	
2.3 Types of green house -simple, - medium, - high tech green house	
2.4 Government scheme for appreciation of green house.	
Unit: 3. Bio fertilizer	20%
3.1 Definition	
3.2 Importance of bio fertilizer	
3.3 Cares taken at the use of bio fertilizer	
3.4 Types of culture - Rhizobium - Azatobacter, -Phosphorus, solubilising (P.S.I) – Azospilium	
Unit;4. Water Conservation by irrigation method	20%
4.1. Importance of water and irrigation	
4.2. Irrigation method	
4.3. Sprinkler irrigation	
4.4. Drip irrigation	
4.5. Bore & well recharge	
Unit;5. Mushroom cultivation	20%
5.1. Merits of mushroom cultivation	
5.2. Limitation of mushroom cultivation	
5.3. Varieties of mushroom- Button mushroom – paddy straw mushroom - apister mushroom.	
5.4. Cultivation method of oyster mushroom	
Practical: -	
1. To Study organic farming	
2. Collect the information about bio fertilizer in market via i.e. trade name, price manufacturing company	

3. Learn about different irrigation method.
4. Visit to a green house and collect the information
5. To study mushroom cultivation from magazine, news paper and visit.

References

1. “Fal ane Ful” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. Horticulture - A basic awareness
Bandendistel R.F (1982)
Pub.-Reston publishing Co. inc.restonNirginia
5. Principles of Horticulture
Adam, C.R, Bamford K.M and Early M.P
Butter werth Heine mann –London
6. Propagation of horticulture and subtropical horticulture crops
Bose, T.K., Mitra S.K and Sadhu M.K.
NayaPrakash- Calcutta.
7. “Mushroom Ni Kheti ” (Gujrati edition- december-2008)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
8. Advance Technology in Horticulture – Dr. K. R. Bharad (2014)
pub.: Cybertech publication New Delhi.
9. Plant Growth and Regulation – Dr. K. R. Bharad (2015)
pub.: Cybertech publication New Delhi.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		Horticulture & Forestry	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Advanced Technology in Horticulture

Objectives: -

1. Student will become aware with advance technology in Agriculture science
2. Student gets knowledge of advance technology in Agriculture science. So, useful in progressive farming.
3. Create self-employment source

Outcomes: Students will develop a deep understanding of emerging horticultural technologies such as precision horticulture, Seed technology, Green houses, Biofertilizer, value addition method in fruit & Vegetables, Mushroom cultivation and will be able to assess their application in different farming systems.

Theory: -	100%
Unit: 1. Seed Technology in horticulture	20%
1.1 Principals of seed production	
1.2 Stages of seed (stable varieties, hybrid varieties)	
1.3 Difference between local variety and Hybrid variety	
1.4 Hybrid varieties in different crop	
Unit;2. Green house technology	20%
2.1 Definition	
2.2 Importance of green house	
2.3 Types of green house -simple, - medium, - high tech green house	
2.4 Cultivation of horticulture crop in green house	
2.5 Government scheme for appreciation of green house.	
Unit;3. Bio fertilizer	20%
3.1 Definition	
3.2 Importance of bio fertilizer	
3.3 Cares taken at the use of bio fertilizer	
3.4 Types of culture - Rhizobium - Azetobacter, -Phosphorus, solubilising (P.S.I) – Azospilium	
Unit: 4. Value addition in Horticulture crop	20%
4.1 Importance	
4.2 Different method for value addition in product -a. grading, b. processing c. packing d. packing e. cold storage f. certification g. biotechnology.	
4.3 Factor affecting in value addition- a. technology b. quality c. demand and supply d. infrastructural facility e. processing unit f. market g. consumer h. government policy i. tax j.use of information technology.	
4.4 value added horticultural product.	
Unit;5. Mushroom cultivation	20%
5.1. Merits of mushroom cultivation	
5.2. Limitation of mushroom cultivation	
5.3. Varieties of mushroom- Button mushroom – paddy straw mushroom - apister mushroom.	
5.4. Cultivation method of oyster mushroom	

Practical: -

1. To Study seed technology
2. Collect the information about bio fertilizer in market via i.e. trade name, price manufacturing company
3. Learn about different value addition method in horticulture crops .
4. Visit to a green house and collect the information
5. To study mushroom cultivation from magazine, news paper and visit.

References

1. “Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “Fal visheshank” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. Horticulture - A basic awareness
Bandendistel R.F (1982)
Pub.-Reston publishing Co. inc.restonNirginia
5. Principles of Horticulture
Adam, C.R, Bamford K.M and Early M.P
Butter werth Heine mann –London
6. Propagation of horticulture and subtropical horticulture crops
Bose, T.K., Mitra S.K and Sadhu M.K.
NayaPrakash- Calcutta.
7. “Mushroom Ni Kheti ” (Gujrati edition- december-2008)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
8. Advance Technology in Horticulture – Dr. K. R. Bharad (2014)
pub.: Cybertech publication New Delhi.
9. Plant Growth and Regulation – Dr. K. R. Bharad (2015)
pub.: Cybertech publication New Delhi.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		Animal Husbandry	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Advances in Veterinary Science

Objective:

1. To be familiar with certain animal diseases and their curative steps.
2. To understand disease types, signs, diagnosis and control measures of infectious and non-infectious diseases.
3. To know the defense mechanism of the animal body and how to utilize it for their protection
4. To study different methods of medications for animals.
5. To know few Ayurvedic and Allopathic medicines and their uses in animal diseases.

Outcomes:

1. Students know the importance of animal health for the productivity of animals
2. Students get aware of direct relation of animal disease and economy of farmers
3. Students get aware of preventive measures of infectious and non-infectious diseases of animals
4. Students get skills of vaccination and its precautions.
5. Students get skills of medications of different routes

Theory Syllabus:

- Unit: 1 Healthy and Sick animal and their signs 20%
- Types of Diseases: Infectious and non-infectious diseases
- Types of treatment: Curative and Preventive treatments
- Unit: 2 Important Bacterial Diseases of Animals and their signs, treatment and preventive measures
- Important Viral Diseases of Animals and their signs and preventive measures 20%
- Unit:3 Non-infectious diseases of animals and their signs and treatment; like Bloat, Diarrhoea, Constipation, Urolithiasis, etc. 20%
- Important disease of Dairy animals like Mastitis, Common Cold, Protozoal Diseases.
- Unit:4 Methods of Medication to Animals: Oral, Parenteral, Suppositories, pessaries, local applications, eye, ear, teat, etc. 20%
- Few commonly used Ayurvedic and Allopathic medicines and their uses in animals
- Unit:5 Immunology: Types of Immunity and their importance 20%
- Vaccines: types, methods of vaccine producing and uses
- Antiserum: Types and method of preparation, uses of antiserum

Practical Syllabus:

1. To study important signs of healthy and sick animals
2. To study methods of medications like oral and parenteral route
3. A visit to a Veterinary Dispensary and to study its services.
4. To attend and participate in a Veterinary Clinical camp.
5. To study vaccines and participate in vaccination camps
6. To study deworming procedure of animals for removal of external and internal parasites

References:

1. પશુ ચિકિત્સા વિજ્ઞાનના મૂળતત્વો by એન.સી. બુચ, ટી. એન. વૈષ્ણવ અને એચ. બી. બુચ
યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુ. રા. અમદાવાદ
2. A text book of animal husbandry - G.C. Banerjee
3. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
4. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
5. Domestic animal - Harbans Singh

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		Rural Extension	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Adoption, diffusion and communication

Objective

- 1 student will become aware about adoption and diffusion process.
- 2 students will know about different categories of adopter and it's characteristics.
- 3 students will get information regarding diffusion process.
- 4 students will understand the importance of communication in extension work.
- 5 students will get knowledge about factors affecting communication and it's elements.

Outcome

Students will become aware about adoption, diffusion process. Which will be useful for dissemination of agriculture innovation while performing their job work. Students will also learn how to do effective communication while contacting the farmer in gram sabha, meeting, demonstration and business management etc. so that farmers can understand matter effectively about new innovation. communication skill also useful to students in getting job.

Theory

Unit 1 Adoption 20 %

Introduction, definition, process of adoption 1 awareness 2 interest 3 evaluation 4 trial and 5 adoption stage

Categories of adopters:

1 innovator 2 early adopters 3 early majority 4 late majority and 5 late adopters

Unit 2 characteristics of adopter according to farmer's category 20 %

Individual characteristics of adopter (Farmer)

1 attitude and values 2 abilities 3 group membership 4 social status 5 characteristics of agricultural business 6 category of adopter and source of information

Unit 3 characteristics of new idea, activity or method. 20 %

Unit 4 Diffusion 20 %

Introduction, definition and difference between adoption and diffusion process

Unit 5 Communication 20 %

Introduction, definition and factors affecting communication

Major elements of communication process

1 communicator   2 communication channels

3 treatment of message   4 audience

5 audience response

Practical

1 student will identify different categories of adopter.

2 students will identify individual characteristics of adopter.

3 students will know about characteristics of new idea, activity or method.

References:

1 krushi vitran shikshan---Ishwar Bhai Patel

2 vistaran shikshan na multatvo----Pro. Dhiraj dhakan

3 samudayik Vikas ane krushi vistaran ---Babu bhai avarani

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		Economics	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Agriculture Economics

Objective :

- 1 .Two familiarise student with policy issues that are relevant to Indian agriculture mix and endeavour them to analyse the issues.
- 2 .To know about green evolution and its limitations.
- 3 .The understand the text model of agriculture.
- 4 .Understand the nature and scope of agriculture economics.

Course Outcome :

- 1 .** Develop ideas of the basic characteristics of Indian economy
- 2 .** Its potential on natural resources .
- 3 .** Understand the importance, causes and impact of population growth and its distribution, translate and relate them with economic development.

Unit -1 Introduction to Agriculture Economics (20 %)

- Nature and scope of agriculture economics -meaning and characteristics
- comprehension between agriculture and industrial sector.
- role of agriculture in economic development
- Interference between agriculture and industry

Unit -2 Agricultural Production and Productivity (20 %)

- Concept of production functions
- Law Diminishing return and its importance in decision making
- Price and Output relationship
- Long term trends in Production and Productivity

Unit -3 Agricultural Growth in India (20 %)

- Agricultural Policy in India
- New strategy of Agricultural Development
- Green revolution
- Application of new technology –fertilizer, irrigation, seed etc.

Unit -4 Models of Agriculture Development (20 %)

- information of traditional agriculture
- the Schultz theory of agriculture development
- Millers theory of agriculture development
- Levi's model of economic development

Unit -5 Models of Agriculture Development (20 %)

- ranis fei, models of economic development
- Boserup's theory of agriculture development
- nelson's law level equilibrium trap theory

Reference:

1. A.N .Agarwal/Kundanlal -Agriculture Problems In India, Vikas Publishing House.
2. Bilgrami Sar -An Introduction to Agri .Economics Himalayas Publication House mumbai.
3. Ruddar Datt & K.P.M .Sudharams -Indian Economy -S Chand & Co. New Delhi .
- 4 .P.C .Bansil -Economic Problems of Indian Agri .C.B.S. Publ .Delhi.
- 5 .Sadhu & Singh -Agricultural Problems in India, Himalaya Pub .House New Delhi.
6. Dr .Bhaskar Joshi -Bharatnu Krushisketra-Vikas and Padkaro -Uni .Grantha Ni .Board.
- 7 .Govt .Of India - Economics Survey -New Delhi.
8. Joshi M.R - .Green Revolution and Its Impact, APH Publishing Corpo .New Delhi.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		Gujarati	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title - અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય નો ઇતિહાસ

હેતુઓ:-

- વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન સાહિત્યના ઇતિહાસથી માહિતગાર થાય.
- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપો વિશે જાણે.
- વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના સર્જકો ના જીવન- કવન નો પરિચય મેળવે .
- વિદ્યાર્થીઓ જુદા જુદા સાહિત્ય સ્વરૂપનો આસ્વાદ માણે.
- વિદ્યાર્થીઓમાં માનવીય ગુણો કેળવાય.

પરિણામો :

વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીને ગુજરાતી સાહિત્યથી માહિતગાર થયા.

વિદ્યાર્થીઓ જુદા જુદા સાહિત્ય સ્વરૂપોનો આસવાદ માણતા થયા.

વિદ્યાર્થીઓમાં માનવીય ગુણો વિકસ્યા.

એકમ :-૧ મધ્યકાલીન અને અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની ભેદરેખા

(20 %)

- પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિ અને અંગ્રેજી ભાષા સાહિત્ય શિક્ષણનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ

એકમ :- ૨ સુધારક યુગ, પંડિત યુગ અને ગાંધીયુગના પ્રેરકબળો.

(20 %)

એકમ:- ૩ - ગુજરાતીમાં હાસ્ય સાહિત્ય

- ગુજરાતીમાં પ્રવાસ સાહિત્ય

- ગુજરાતીમાં રંગભૂમિ અને નાટકો

- ગુજરાતી સામાયિકો

- ગુજરાતી સાહિત્ય સંસ્થાઓ

(20 %)

એકમ :- ૪ - વિસ્તૃત નોંધ

નાટક, નવલકથા, ટૂંકી વાર્તા, નિબંધ,

આત્મકથા અને જીવન ચરિત્રનો ઉદભવ - વિકાસ

(20 %)

એકમ :- ૫ વિસ્તૃત નોંધ

સોનેટ, ગીત કાવ્ય, ખંડ કાવ્ય, ગઝલ વગેરે સાહિત્ય સ્વરૂપ નો ઉદભવ- વિકાસ (20 %)

સંદર્ભ ગ્રંથો:-

૧. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ધીરુભાઈ ઠાકર
૨. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ(અર્વાચીન)- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૩. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ડો. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૪. ખંડ કાવ્ય - જયદેવ શુક્લ
૫. સોનેટ શિલ્પ અને સર્જન - ભાનુપ્રસાદ પંડ્યા
૬. સુરેશ જોશી થી સુરેશ જોશી - સુમન શાહ
૭. અર્વાચીન કવિતા - સુંદરમ

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		Hindi	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: भारतीय साहित्य सिद्धांत और आलोचना

पाठ्यक्रम का उद्देश्य :

- 1 छात्र भारतीय साहित्य सिद्धांत को जाने।
- 2 छात्र काव्य लक्षणों को जाने।
- 3 छात्र काव्य प्रयोजनों को समझे।
- 4 छात्र काव्य हेतु से परिचित हो।
- 5 छात्र काव्य के विभिन्न प्रकारों को समझे।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने भारतीय साहित्य सिद्धांतों को जाना।
- 2 छात्रों काव्य लक्षणों से परिचित हुए।
- 3 छात्रों ने काव्य प्रयोजनों को समझा।
- 4 छात्र काव्य हेतुओं से परिचित हुए।
- 5 छात्रों ने काव्य के विभिन्न प्रकारों को समझा।

इकाई :

1 भारतीय साहित्य सिद्धांत	20%
2 प्रबंध काव्य के लक्षण	20%
3 काव्य प्रयोजन	20%
4 काव्य हेतु	20%
5 काव्य के विभिन्न प्रकार	20%

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 काव्य के रूप : डॉ. गुलाबराय
- 2 समीक्षा सिद्धांत : डॉ. गोविंद त्रिगुणायत
- 3 भारतीय काव्यशास्त्र के सिद्धांत : डॉ. कृष्णदेव शास्त्री
- 4 भारतीय पाश्चात्य काव्यशास्त्र : मूलजीभाई पटेल

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-511		English	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: -The Old Man and The Sea- by Earnest Hemingway

- Objective: -**
1. The students will orient toward the world class literature.
  2. The students will learn how to appreciate great literature of world.
  3. The students will introduce to American literature.
  4. The students will orient towards the new vocabulary.

- Outcome: -**
1. The students orient towards the great works in literature.
  2. The students cultivate the qualities of endurance and patience.
  3. The students learn how to appreciate such literary work.
  4. The students get exposure towards the new perception of the English Literature.

Unit-1 Life, works and contribution of Earnest Hemingway to English Literature (20 %)

Unit-2 Study of art of characterization and thematic approach (20 %)

Unit-3 Literary legacy of Earnest Hemingway to English Literature (20 %)

Unit-4 Critical appreciation of –The Old Man and The Sea (20 %)

Unit-5 Critical analysis of the text in details (20 %)

References-

- 1.The Old Man and The Sea- Earnest Hemingway – Amazon
- 2.The Old Man and The Sea- Wikipedia
3. The Old Man and The Sea- Britannica

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		Agronomy	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Crop Pest & Disease and Stored Grain pests and their Management

Objective:

- (1) To study the insect - pest and diseases of field crops and stored grain.
- (2) To identify and know control measures of different insect - pest and diseases of field crops and stored grain.
- (3) To know the nature of damage of insect pest and symptoms of diseases.

Out comes:

- (1) Familiarized with identification of different insect pest and disease of different crops.
- (2) Understand how insect pest and disease affect plant health and agricultural production.
- (3) To understand identification of nature of damage and symptoms faced by the insect pest and disease so suitable technique of insect pest and disease management can be apply for effective control.
- (4) Management of crop insect pest and disease through integrated pest and disease management approach without side effect on plant and environmental health.

Theory:

Unit - 1: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Cereal crops. 20%

Unit - 2: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Pulses crops. 20%

Unit - 3: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Oilseed crops. 20%

Unit - 4: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Cash crops. 20%

Unit - 5: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Stored grain. 20%

References:

1. Principles and procedures of plant protection (Third edition)	S.B.Chattopadhyay
2. Biology of insect	S.C.Saxena
3. General Entomology (Third edition)	M.S. Mani
4. Sampurna pak sarakshan (Part-1)	Babubhai Avarani
5. Sampurna pak sarakshan (Part-2)	Babubhai Avarani
6. Introduction to Principles of Plant Pathology	R.S.Singh
7. Diseases of crop plants in India	G. Rangaswami
8. Plant Diseases (Sixth edition)	R.S.Singh

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		Horticulture & Forestry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Forestry

Marks-100

Objectives: -

1. Student aware with basic knowledge of forest
2. Student gets knowledge of forest area in Gujarat.
3. Create self - employment source.

Outcomes: -

1. Students will understand recognize various harvesting, transportation and processing systems used in the management of forest resources and production of forest products.
2. Students will understand analyse forest inventory information and project future forest, stand and tree conditions.

Theory	100%
Unit; 1. Forest	20%
1.1 Meaning, importance or advantages	
1.2 Conservation of forest from: Fire, Animal, Human being, Insect and Parasite	
Unit; 2. Forest of Gujarat:	20%
1. North Gujarat, 2. Middle Gujarat, 3. South Gujarat, 4. Gir forest	
Unit: 3. By product of forest:	20%
3.1. Ebony tree leaf	
3.2. Resin	
3.3. Bamboo	
3.4. Lac	
3.5. Honey (1. Introduction,2. Uses3. Types of Honey bee rearing)	
Unit: 4 Forest trees and its medicinal use:	20%
4.1. Satavari	
4.2. Ardusi (<i>Adhatoda vasaca</i>)	
4.3. Nagod	
4.4. Brahmi (<i>Centella asiatica</i>)	
4.5. Kaucha (<i>Mucuna pruita</i>)	
4.6. Arjun (<i>Terminalia anjuna</i>)	
4.7. Harde (<i>Terminalia chebula</i>)	
4.8. Karanj (<i>Pongamia pinnata</i>)	
4.9. Aonla	
4.10. Garmalo	
4.11. Galo	
4.12. Jethimadh	
4.13. Mahudo	
4.14. Neem	
Unit: 5. Cultivation practices of medicinal plants	20%
5.1. Kuvar pathu (Aloevera)	
5.2. Gugal (Commiphora wightii)	
5.3. Ashawgandha (<i>Withania somnifera</i>)	
5.4 Sargavo (<i>Moringa oleifera</i> L.)	
5.5 Mahogany (Swietenia macrothylla)	
5.6 Aonla (<i>Phyllanthus emblica</i>)	

Reference: -

1. Forests in India - Agrawal V.P (1985) - Pub: oxford & IBH publishing Co. Pvt. Ltd, New delhi
2. Forestry in India - Dwivedi A. P (1980) - Pub: jugalkishor& co., Dehradun
3. A textbook of silviculture - Dwivedi A.P (1980) - Pub IBD, Dehradun

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		Animal Husbandry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Animal Nutrition and Feed Management

Objective:

1. To know the nutrition terms and importance of balanced ration for animals
2. To know the different feed stuffs and concentrates for dairy animals and their storage methods
3. To study nutritional supplements of cattle feeds and their importance in health and production
4. To study ingredients of cattle feeds and their importance in animal body and animal feeds
5. To know the feeding requirements of different classes of animals
6. To know processing of inferior quality roughages and unconventional cattle feeds.

Outcomes:

1. Students get knowledge of animal nutrition for healthy and productive animals
2. Students get aware of feeding requirement of high yielding animals
3. Students get acquainted of importance of balanced ration
4. Students get skills of computing and feeding of different classes of animals
5. Students get skills of how to process inferior quality roughages especially in drought conditions

Theory Syllabus:

Unit:1. History of Animal Nutrition, Terminology of Animal Nutrition 20%

Types of Concentrates: Energy rich and Protein rich

Balanced Ration: its importance and advantages

Unit:2 Composition and Classification of Feed Stuffs- Roughages: dry and succulent 20%

Storage of Fodders: Silage and Haylage

Unit:3 Nutrients of Feeding Stuff and Animal Body: water, carbohydrate, protein, lipids, minerals and vitamins 20%

Feed Supplements and By-pass proteins, By-pass fat, Prebiotics and Feed additives

Unit:4 Requirements of Feeds and Concentrates for Animals: Computation of ration:

DCP, TDN and NE 20%

Care and Feeding Requirements of different classes of animals: milking cow, pregnant cow, dry cow, breeding bull and working bullocks

Unit:5 Processing of Inferior quality roughages: Grinding, Chaffing, Soaking in water, Alkali treatment and Urea treatment 20%

Unconventional cattle feeds used in drought conditions

References:

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding - BAIF
4. Animal management: introduction to animal science - James J. Kiser
5. Dairying in India: a review - D.N. Kharady
6. પશુ આહાર અને વ્યવસ્થાપન By - B.M.Patel & N.H.Radadia
7. પશુ આહાર પ્રાયોગિક By - B.M.Patel & N.H.Radadia

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		Rural Extension	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Audio visual aids

Objective

1. student will know about importance of audio visual aids
2. students will learn about classification of audio visual aids
3. Student will become aware about different audio visual aids

Outcome

Students will become familiar with different audio visual aid it's use, classification and selection. Practical use of audio visual aids increases the strength of students for better performance in their job work. Audio visual aids will also increase the better field work efficiency of the students.

Theory

Unit 1 primary information about audio visual aids 20%

1 introduction, definition, practical and psychological importance of audio visual aids

2 advantages of audio visual-aids

3 effectiveness of different sensory organs

Unit 2 Classification of audio visual aids 20%

1 audio aids

2 visual aids

3 audio visual aids

Unit 3 Selection of audio visual-aids 20%

1 point to be keep in mind for selection in planning

2 point to be keep in mind for decision in selection of audio visual aids

3 guidelines for selection of audio visual aids

Unit 4 Detail information regarding following audio video aids 20%

1 blackboard 2 bulletin board 3 simple pictures and figures 4 posters 5 cartoons

6 flash cards 7 puppets 8 tap recorder 9 radio 10 television

Unit 5 simple pictures and figures: 20%

Type of pictures, Chitra Darshan, use of pictures in extension work. Selection of pictures for group education. Effective use of pictures. Use of figures

References:

1 krushi vitran shikshan ---Ishwar Bhai Patel

2 vistaran shikshan na multatvo ----Pro. Dhiraj dhakan

3 samudayik Vikas ane krishi vistaran ---Babu bhai avarani

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		Economics	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Problems of Indian Economy

Course Objectives- :

- 1.The Objectives of this paper at the post-graduate level would be to sharpen the analytical ability of the student by highlighting, and integrated approach to the functioning aspects of the Indian economy.
- 2.Keeping in view the scope for alternative approaches, such an analysis is essential because the Indian economy is a unique amalgam of alternative competing and often conflicting -Theories and a

proper understanding of its Working is imperative if the student is to -comprehend the ramification that underline most of the observed phenomena in the Indian economist -up.

3 .The emphasis of the paper is an overall social, political and economic environment influencing policy decisions.

4 .To develop all the themes, the course is divided into specific modules.

Outcomes :

Student will be able to understand the links between household behaviour and the economic models of demand .It will also help in understanding the efficiency and equity implications of market interference, including government policy. India remains the world's fastest growing economy

Unit - 1 Introduction to India Economy)20(%)

Meaning of Economy, Introduction and characteristics of Different types of Economy
Free market economy, Command economy, mixed economy- Meaning and characteristics
Changes in the Indian economy during planning period (India as developing economy)

Unit - 2 Economic Planning in India (20%)

Meaning of economic Planning
Characteristics of Indian Planning Evolution of planning commission of India
Introduction to NITI Aayog, Action Agenda of NITI Aayog
Fifteen years National Development Agenda of NITI Aayog

Unit - 3 National Income of India (20%)

Meaning and Introduction of national Income related concepts: GDP, GNP, NNP and NDP
meaning and formula.
Importance of National Income estimates.
Problems in calculating National Income
Changes in National income structure during planning period in India

Unit - 4 Agriculture Development and Agriculture Credit system in India (20%)

Importance of Agriculture in Indian Economy
Agriculture production and Productivity, Problems of Indian Agriculture sector
Importance, types of Agriculture credit
Credit by Institutional Agencies – Co –operative, Nationalized bank and NABARD

Unit - 5 Unemployment and poverty (20%)

Nature and magnitude causes of unemployment
Policy measures to remove unemployment
Meaning of poverty, indicators of poverty
Causes and eradication of poverty

REFERENCE :

- 1 .A .N .Agrawal -Indian Economics
- 2 .K .P .M .Sundram -Indian Economics
- 3 .Rudra Dutt & Sundram -Indian Economics

- 4 .M .L .Jhingam –Economic Development and planning
- 5 .Jagdish Bhagwati –The Economic of Undeveloped Countries
- 6 .B .B .Batra & Narinder Kaur –Indian Economic policy structural Adjustment
- 7 .Dantwala M.L .et al) .1991 (Indian Agricultural Development since independence,
Oxford & IBM, New Delhi .
- 8 .Gulati A.&T .Kelly)1999 (Trade liberalization and Indian Agriculture, Oxford, University
PressNew Delhi .
- 9 .Joshi P.C) .1975 (Land Reforms in India, Treads & Prospects, Allied Publishers, New
Delhi .
- 10 .Kahlo A.S .and Tyagi D.S) .1983(, Agriculture Price Policy in India, Allied publishers, New
Delhi .
- 11 .Rao C.H .Hanymantha)1975(, Agricultural growth, Rural Poverty and Environment
Degradation in India, Oxford University Press, New Delhi .
- 12 .Reserve Bank of India, Repot on Currency and Finance)Annual(, Mumbai .
- 13 ..Rudra A) .1982(, Indian agricultural economics, Mythas and Reality, Allied Publishers
New Delhi .

Faculty: - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		Gujarati	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ (ભાષા વિજ્ઞાન)

હેતુઓ:-

૧. વિદ્યાર્થી ઓ ગુજરાતી ભાષાના ઇતિહાસ વિશે જાણે.
૨. વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના સ્વરૂપથી પરિચિત થાય.
૩. વિદ્યાર્થીઓ માનવ જીવનમાં ભાષાનું મહત્વ સમજે.
૪. વિદ્યાર્થીઓ માન્ય ભાષા અને બોલી વચ્ચેનો તફાવત જાણે.

પ. વિદ્યાર્થીઓ વ્યાકરણ વિશે જાણકારી મેળવે.

પરિણામો :

વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષામાં ઇતિહાસના જાણકાર થયા.

વિદ્યાર્થીઓ ભાષાનું મહત્વ સમજતા થયા.

વિદ્યાર્થીઓ વ્યાકરણ વિશે જાણતા થયા.

અભ્યાસક્રમ:-

એકમ:-૧ - માનવ સમાજમાં ભાષાનું સ્થાન- ભાષાના વિવિધ ઉપયોગો. ૨૦%

ભાષાની વ્યાખ્યા - ધ્વનિ તંત્ર, રૂપ તંત્ર, વાક્ય તંત્ર, શબ્દ ભંડોળ- સામાન્ય પરિચય.

એકમ :- ૨- ભાષા અને બોલી વચ્ચેનું ભેદ. ગુજરાતી બોલીઓ: સૌરાષ્ટ્રી , ચરોતરી, સુરતી ની લાક્ષણિકતાઓ ૨૦%

એકમ:- ૩- માન્ય ગુજરાતી ધ્વનિ ઘટકો: સ્વરો, સ્પર્શ વ્યંજનો, સંઘર્ષાઓ, પાશ્વીકો, પ્રકંપીઓ, અનુનાસિકો, અર્ધ સ્વરો.

એકમ:- ૪- અંગ સાધક પ્રત્યયો:- પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય (ગુજરાતી શબ્દ ભંડોળમાં વ્યાપક રીતે કાર્યશીલ પ્રત્યયો નો જ પરિચય અપેક્ષિત છે). ૨૦%

એકમ:- ૫- દ્વિરુક્ત અને રવાનુંકારી શબ્દો. ૨૦%

સમાસ રચના : દ્વંદ્વ સમાસ, તત્પુરુષ સમાસ, કર્મધારય સમાસ, ઉપપદ સમાસ, બહુવીહી સમાસ (ગુજરાતી ભાષાની વાસ્તવિક સ્થિતિને લક્ષમાં રાખી સમાસ રચનાઓનો પરિચય કરાવો.

સંદર્ભ ગ્રંથો:-

૧. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ - યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

૨. ગુજરાતી ભાષાના દ્વિરુક્તપ્રયોગો -ડો. પ્રભાસ શંકર તેરૈયા

૩. ગુજરાતી નામિક સમાસો - ડો. જે.સી .દવે

૪. ગુજરાતી ભાષા ના અંગ સાધક પ્રત્યયો - ઉર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ

૫. ધ્વનિ સ્વરૂપની વિભાવના અને વિકાસ - ડો. ભરત મોદી

૬. ભાષાનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ - ડો. યોગેન્દ્ર વ્યાસ.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		Hindi	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: हिन्दी साहित्य की गद्य विधाओं का उद्भव – विकास

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય :

- 1 છાત્ર કહાની – ઉપન્યાસ કે ઉદ્ભવ – વિકાસ કો જાને।
- 2 છાત્ર એકાંકી – નાટક કે ક્રમિક વિકાસ કો સમજે।
- 3 છાત્ર આત્મકથા – જીવની કે ઉદ્ભવ – વિકાસ સે પરિચિત હો।
- 4 છાત્ર રેખાચિત્ર – સંસ્મરણ કે ઉદ્ભવ – વિકાસ કો જાને।
- 5 છાત્ર રિપોર્ટાજ, નિબંધ, આલોચના કે ક્રમિક વિકાસ સે પરિચિત હો।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने कहानी – उपन्यास के उद्भव – विकास को जाना।
- 2 छात्रों ने एकांकी – नाटक के क्रमिक विकास को समझा।
- 3 छात्रों आत्मकथा – जीवनी के उद्भव – विकास से परिचित हुए।
- 4 छात्रों ने रेखाचित्र – संस्मरण के उद्भव – विकास को जाना।
- 5 छात्रों ने रिपोर्टाज, निबंध, आलोचना के क्रमिक विकास को समझा।

इकाई :

1 हिन्दी कहानी –उपन्यास का उद्भव – विकास	20%
2 हिन्दी एकांकी – नाटक का क्रमिक विकास	20%
3 हिन्दी आत्मकथा – जीवनी का उद्भव – विकास	20%
4 हिन्दी रेखाचित्र – संस्मरण का क्रमिक विकास	20%
5 हिन्दी रिपोर्टाज, निबंध, आलोचना का उद्भव – विकास	20%

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 साहित्यिक निबंध: राजनाथ शर्मा
- 2 काव्य के रूप: डॉ. गुलाबराय
- 3 आधुनिक हिन्दी आलोचना के आधार स्तंभ: रामेश्वर खंडेलवाल
- 4 हिन्दी साहित्य का इतिहास: डॉ. नगेंद्र

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-512		English	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: -Hamlet –by William Shakespeare

- Objective: -**
1. The students will orient toward the world class literature.
  2. The students will learn how to appreciate drama form.
  3. The students will introduce towards the form of drama- Tragedy.
  4. The students will orient towards the new vocabulary.

- Outcome:-**
1. The students orient towards the great works in literature.
  2. The students cultivate the essential life lessons from the drama.
  3. The students learn how to appreciate such literary work.
  4. The students get exposure towards the drama form.

Unit-1 Life, works and contribution of William Shakespeare to English Literature (20%)

Unit-2 Study of the characteristics of typical Shakespearean Tragedy (20%)

Unit-3 Thematic study of the text (20%)

Unit-4 Critical appreciation of the drama- Hamlet (20%)

Unit-5 Critical analysis of the drama in details (20%)

Reference-

- 1.Hamlet – Amazon
- 2.Hamlet- Wikipedia
- 3.Hamlet- Britannica
4. History of English Literature by Mundra

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		Agronomy	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title: - Vedic – Prakrutik Krushi Gopalan in Agronomy

Objective: - 1. Students will be aware the indigenous agriculture practice.

2. Students will be aware about the Vedic krushi and its importance at present time.

3. students will be familiar with natural farming as well as organic farming

4. Students will be known about the impact of bed effect on human life as well as the pollution through chemical fertilizers and pesticides

Outcome: - 1. The student will get knowledge about ancient farming.

2. The student will get knowledge about Vedic krushi , natural farming and organic farming and compare with chemical farming

3. Students will be familiar with the bed effect of chemical fertilizers and pesticides.

4. students will be sound about the knowledge of growing organic product and thus to improve nation health and wealth.

Unit: - 1 Introduction to Vedic Prakrutik Krushi Gopalan

Importance, History of Ancient Agriculture and Agriculture in Rigveda (20 %)

Unit: - 2 Krushi Sanskruti Cow: Cow a “Kalp Vruksh”;

Deshi Cow, Exotic Cow and Buffalo, their differences

Importance of Cow rearing in Ancient Agriculture (20%)

Unit: - 3 Cow Based Prakrutik khedi. (20 %)

Subhash Palekar natural farming

Unit: - 4 Natural Cycles, Processes and Systems that helps in Natural Agriculture Farming. (20 %)

Unit: - 5 Harmful effects of Modern Agricultural Practices: Soil erosion, Loss of Biodiversity, Climate Change, Chemical contamination, Pollution, Human health issues, etc. (20 %)

References: -

1. Rigveda

2. “Adhyatmik Krushi ka Zero Budget” (Hindi): By Subhash Palekar

3. દેશી ગાય: એક કલ્પવૃક્ષ કૃષિ સંસ્કૃતિ, By સુભાષ પાલેકર

4. Prakrutik Krushi – Achary Devvrat

Faculty: - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		Horticulture & Forestry	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title: - Vedic – Prakrutik Krushi Gopalan in Horticulture

Objective: - 1. Students will be aware the indigenous agriculture practice.

2. Students will be aware about the Vedic krushi and its importance at present time.

3. students will be familiar with natural farming as well as organic farming

4. Students will be known about the impact of bed effect on human life as well as the pollution through chemical fertilizers and pesticides

Outcome: - 1. The student will get knowledge about ancient farming.

2. The student will get knowledge about Vedic krushi , natural farming and organic farming and compare with chemical farming

3. Students will be familiar with the bad effect of chemical fertilizers and pesticides.
4. students will be sound about the knowledge of growing organic product and thus to improve nation health and wealth.

Unit: - 1 Introduction to Vedic Prakrutik Krushi Gopalan in Horticulture

Importance in Horticulture, History of Ancient Agriculture and Agriculture in Rigveda (20 %)

Unit: - 2 Krushi Sanskruti Cow: Cow a “Kalp Vruksh”;

Deshi Cow, Exotic Cow and Buffalo, their differences

Importance of Cow rearing in Ancient Agriculture (20%)

Unit: - 3 Cow Based Prakrutik kheti. (20 %)

Subhash Palekar natural farming

Unit: - 4 Natural Cycles, Processes and Systems that helps in Natural Horticulture Farming. (20 %)

Unit: - 5 Harmful effects of Modern Agricultural Practices: Soil erosion, Loss of Biodiversity, Climate Change, Chemical contamination, Pollution, Human health issues, etc. (20 %)

References: -

1. Rigveda
2. “Adhyatmik Krushi ka Zero Budget” (Hindi): By Subhash Palekar
3. દેશી ગાય: એક કલ્પવૃક્ષ કૃષિ સંસ્કૃતિ, By સુભાષ પાલેકર

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		Animal Husbandry	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title: - Vedic – Prakrutik Krushi Gopalan in Animal Husbandry

Objective: - 1. Students will be aware the indigenous agriculture practice.

2. Students will be aware about the Vedic krushi and its importance at present time.

3. students will be familiar with natural farming as well as organic farming

4. Students will be known about the impact of bed effect on human life as well as the pollution through chemical fertilizers and pesticides

Outcome: - 1. The student will get knowledge about ancient farming.

2. The student will get knowledge about Vedic krushi , natural farming and organic farming and compare with chemical farming

3. Students will be familiar with the bad effect of chemical fertilizers and pesticides.

4. students will be sound about the knowledge of growing organic product and thus to improve nation health and wealth.

Unit: - 1 Introduction to Vedic Prakrutik Krushi Gopalan

Importance, History of Ancient Agriculture and Agriculture in Rigveda (20 %)

Unit: - 2 Krushi Sanskruti Cow: Cow a “Kalp Vruksh”;

Desi Cow, Exotic Cow and Buffalo, their differences

Importance of Cow Rearing in Ancient Agriculture (20%)

Unit: - 3 Cow Based Prakrutik kheti. (20 %)

Subhash Palekar Natural farming

Unit: - 4 Concept of Organic Farming: Bio fertilizers, Biological Controls, Effective use of Water, Eco friendly Package of Practices and Vermicomposting, etc. (20 %)

Unit: -5 Harmful effects of Modern Agricultural Practices: Soil erosion, Loss of Biodiversity, Climate Change, Chemical contamination, Pollution, Human health issues, etc. (20 %)

References: -

1. Rigveda

2. “Adhyatmik Krushi ka Zero Budget” (Hindi): By Subhash Palekar

3. દેશી ગાય: એક કલ્પવૃક્ષ કૃષિ સંસ્કૃતિ, By સુભાષ પાલેકર

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		Rural Extension	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title: - Vedic – Prakrutik Krushi Gopalan

Objective: - 1. Students will be aware the indigenous agriculture practice.

2. Students will be aware about the Vedic krushi and its importance at present time.

3. students will be familiar with natural farming as well as organic farming

4. Students will be known about the impact of bed effect on human life as well as the pollution through chemical fertilizers and pesticides

Outcome: - 1. The student will get knowledge about ancient farming.

2. The student will get knowledge about Vedic krushi , natural farming and organic farming and compare with chemical farming

3. Students will be familiar with the bad effect of chemical fertilizers and pesticides.

4. students will be sound about the knowledge of growing organic product and thus to improve nation health and wealth.

Unit: - 1 Introduction to Vedic Prakrutik Krushi Gopalan

Importance, History of Ancient Agriculture and Agriculture in Rigveda (20 %)

Unit: - 2 Krushi Sanskruti Cow: Cow a “Kalp Vruksh”;

Deshi Cow, Exotic Cow and Buffalo, their differences

Importance of Cow rearing in Ancient Agriculture (20%)

Unit: - 3 Cow Based Prakrutik kheti. (20 %)

Subhash Palekar natural farming

Unit: - 4 Concept of organic farming: Bio fertilizers, Biological Controls, Effective use of Water, Eco friendly Package of Practices and Vermicomposting, etc. (20 %)

Unit: - 5 Harmful effects of Modern Agricultural Practices: Soil erosion, Loss of Biodiversity, Climate Change, Chemical contamination, Pollution, Human health issues, etc. (20 %)

References: -

1. Rigveda

2. “Adhyatmik Krushi ka Zero Budget” (Hindi): By Subhash Palekar

3. દેશી ગાય: એક કલ્પવૃક્ષ કૃષિ સંસ્કૃતિ, By સુભાષ પાલેકર

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		Economics	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title: Ancient Vedic Indian Economy

Objective: -

1. To know the economic condition of the Vedic period with emphasis on Agriculture.
2. To know the economic condition of the Vedic period with emphasis on Trade.
3. To know the economic condition of the Vedic period with emphasis on Commerce in India.
4. To know the economic condition of the Vedic period with emphasis on Indian Rural economy.

Outcome: -

1. The subject is very important for the interesting description of India's distant past. So it is made. By considering the facts about the information about the boundaries of this vast country in the Vedic period.
2. The chapter will assess the nature of science in Ancient Indian, focusing mainly upon the period of the Indus valley Civilisation and the Vedic time.

Unit 1: Introduction to Ancient Vedic India's Economy (20 %)

- * Overview of ancient Vedic India's historical context
- * Economic systems and institutions of the Indus Valley Civilization
- * Vedic texts and their relevance to economic thought and practice
- * Role of the state in ancient Vedic India's economy

Unit -2: Economic Thought and Practice (20 %)

- * Vedic concepts of wealth and prosperity
- * Economic ethics in ancient Vedic India
- * Role of karma and dharma in economic decision-making
- * Ancient Vedic India's economic relations with neighboring countries

Unit-3 Introduction to Kautilya's Arthashastra (20 %)

- * Meaning of Kautilya's Arthashastra
- * Form and Content of Kautilya's Arthashastra
- * Specifications of Kautilya's Arthashastra
- * Relation of Kautilya's Arthashastra to other scriptures

Unit-4 Kautilya's Economic Thoughts (20 %)

- * Seven Departments of Government
- * Functions and duties of the state
- * Governance system of the state

Unit-5 Kautilya's thoughts on trade (20 %)

- * Vastuvikriya (House Selling Ideas)
- * Consider debt settlement
- * Matters related to purchase, sale
- * Protection of merchants

Reference

1. Kautilya Arthashastram, Narmada Parghi-Parshva Publication Ahmedabad
2. Kautilya Arthashastra Part 1-2-3 Original Sanskrit Text and Self Jayasukharaya Purushottamaraya Joshipura - Editor Gautam Patel
3. Keynesian Modern and Indian Economic Thoughts -C Jamanadas
4. Indian Economic Thought - B.N.Ganguli
5. History of Indian economic thought - A Das gupta
6. Sharma, R. S. (1983). Material Culture and Social Formations in Ancient India.
7. Thapar, R. (2002). Early India: From the Origins to AD 1300.
8. Mahabharata
9. Dharmashastras

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		Gujarati	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): હા Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Title: - ભારતીય જીવન મૂલ્યો: ગુજરાતી સંત કવિઓ: નરસિંહ મહેતા - મીરાબાઈ - દયારામ, દાસી જીવણ
હેતુઓ:

- ગુજરાતી સંતવાણી ભારતીય જીવન મૂલ્યો અને ધર્મ સંસ્કૃતિનું શાસ્ત્ર છે. વિદ્યાર્થીઓ તેના વિશે જાણે.
- દાસી જીવણના ભજનો- અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય જીવન મૂલ્યોથી અભિમુખ થશે.
- નરસિંહ મહેતા ના પદો વિશે વિદ્યાર્થી જાણકારી મેળવી.
- મીરાબાઈ ના જીવન વિશે વિદ્યાર્થીઓ જાણે.
- વિદ્યાર્થીઓ દયારામ ના જીવન- કવન વિશે જાણે
- વિદ્યાર્થીઓ ભક્તિનો મહિમા સમજે.

પરિણામો :

૧. વિદ્યાર્થીઓએ ગુજરાતી સંતવાણી વિશે જાણકારી મેળવી..

૨. વિદ્યાર્થીઓ સંતોના જીવન-કવનથી માહિતગાર થયા.

૩. વિદ્યાર્થીઓ ભક્તિનો મહિમા સમજ્યા.

૪. વિદ્યાર્થીઓએ આધ્યાત્મિકતા નો અનુભવ કર્યો.

એકમ ૧ નરસિંહ મહેતાનું જીવન- કવન

(20 %)

નરસિંહ મહેતાની આત્મકથનાત્મક રચનાઓ

નરસિંહ મહેતા ના કેટલા પદ ભજનો

એકમ - ૨ મીરાબાઈ નું જીવન -કવન

(20 %)

મીરાબાઈ ના પદો-રચનાઓ

એકમ - ૩ દયારામ નું જીવન - કવન

(20 %)

દયારામની ગરબીઓ

એકમ - ૪ દાસી જીવણ સાહેબનું જીવન - કવન

(20 %)

દાસી જીવણ સાહેબના ભજનોમાં નવધા ભક્તિ

દાસી જીવણના ભજનોમાં બોધ ઉપદેશ

દાસી જીવન ના ભજનોમાં ગુરુ મહિમા

દાસી જીવણના ભજનોમાં સાધનાત્મક રહસ્યવાદ

દાસી જીવનના ભજનોમાં ભારતીય મૂલ્ય બોધ

એકમ - ૫ દાસી જીવણના પસંદગીના ભજનો

(20 %)

- અજવાળું મારે અજવાળું

- એવા દો રંગા ભેળા રે નવ બેસીએ રે જી

- કલેજી કટારી રે વેહ ની કટારી રે

- દયા કરીને મુને પ્રેમે પાચો

- દે ખંદારે કોઈ આ દલ માય

- દેખ્યા હોય તો કહી બદલાવે મોતી કેસા રંગા

- પ્રેમચંદન ના ઝાડવા મારી દેય માં રોપ્યા રે

- મોર! તું તો આવડા તે રૂપ ક્યાંથી લાવ્યો રે

- સદગુરુ એ મને ચોરી શીખવાડી

- સાચાજી ને કહેજો રે

- શામળીએ કરી છે ચકચૂર

- હાટડીએ કેમ રહેવાશે ભાઈ!

સંદર્ભ પુસ્તકો:-

૧. દાસી જીવણ સાહેબ (મધ્યકાલીન ગુજરાતી સંત ભક્તિ સાહિત્યના દે દીપ્યમાન કવિ દાસી જીવણ સંક્ષિપ્ત જીવન અને કવન લેખક: નિરંજન રાજ્યગુરુ પ્રકાશક - જ્ઞાનની બારી અમદાવાદ

૨. મોરલો મરકત લોકથી આયો લેખક- ડૉ .નાથાલાલ ગોહેલ - પ્રકાશક પ્રવીણ પ્રકાશન રાજકોટ

૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ- ૨ સંપાદકો ઉમાશંકર જોશી તથા અન્ય પ્રકાશક ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ

૪. દાસી જીવણ, લે- નિરંજન રાજ્યગુરુ, પ્રકાશક સાહિત્ય અકાદમી – દિલ્હી

૫. મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાન માર્ગી કવિતા, સંપાદક ડૉ. બળવંત જાની

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		Hindi	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

પાઠ્ય વિષય : રામચરિતમાનસ - તુલસી દાસ

પાઠ્યક્રમ કા ઉદ્દેશ્ય :

- 1 છાત્ર હિન્દી મેં મહાકાવ્ય લેખન પરમ્પરા કો વિસ્તૃત જાને।
- 2 છાત્ર ગોસ્વામી તુલસીદાસ કે વ્યક્તિત્વ એવમ્ કૃતિત્વ કે બારે મેં જાને।
- 3 છાત્ર રામચરિત માનસ કે કથાનક કો વિસ્તાર સે સમજે।
- 4 છાત્ર રામચરિત માનસ મેં રામ, સીતા, લક્ષ્મણ, હનુમાન આદિ કે ચરિત્રોં કા પરિચય પ્રાપ્ત કરેં।
- 5 છાત્ર રામચરિત માનસ મેં નિરુપિત માનવ સંબંધોં કી જાનકારી પ્રાપ્ત કરેં।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने महाकाव्यों की लेखन परम्परा को जाना।
- 2 छात्रों ने तुलसीदास के व्यक्तित्व एवम् कृतित्व को विस्तार से समझा।
- 3 छात्रों ने रामचरित मानस के कथानक को जाना।
- 4 छात्रों ने रामचरित मानस में चित्रित राम, सीता, लक्ष्मण और हनुमान आदि के चरित्रों का परिचय प्राप्त किया।
- 5 छात्रों ने रामचरित मानस में निरूपित मानवीय संबंधों के बारे में जानकारी प्राप्त की।

इकाई :

- 1 गोस्वामी तुलसीदास का व्यक्तित्व एवम् कृतित्व (20%)
- 2 रामचरित मानस का कथानक (20%)
- 3 भावपक्ष एवम् कलापक्ष की दृष्टि से रामचरित मानस का मूल्यांकन (20%)
- 4 रामचरित मानस में राम, सीता, लक्ष्मण और हनुमान का चरित्र (20%)
- 5 रामचरित मानस में मानवीय संबंधों का चित्रण (20%)

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 तुलसीदास और उनका काव्य : डॉ. रामनरेश त्रिपाठी
- 2 गोस्वामी तुलसीदास : आचार्य रामचंद्र शुक्ल
- 3 तुलसी साहित्य साधना : डॉ. इंद्रपाल सिंह
- 4 महाकवि तुलसीदास और युग - संदर्भ : डॉ. भगीरथ मिश्र

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSC-513		English	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? હા

Objective: -

1. The students will learn and understand the great Indian Heritage concerned with Theology.
2. The students will learn the importance of the art of effective communication.
3. The students will learn the concept of Emotional Management introduced by Lord Krishna that is largely accepted at Global level.
4. The students will learn how to balance Rationality and Emotion.

Outcome: -

1. The students attain skill how to stay calm and composed in adverse situations.
2. The students acquire the qualities like of ideal mentorship, leadership, time management.
3. The students acquire the life skills like adaptability, decision-making and the attitude of holistic leadership.

Title: - The concept of Emotional Management introduced by Lord Krishna

Unit-1 What is Emotional Management? Difference between IQ and EQ. Importance of IQ and EQ in human life. (20 %)

Unit-2 Bhagavat Gita as the source of all sort of Worldly Lessons, Concept of **STHITPRAGNATA introduced** in Bhagavat Gita. (20 %)

Unit-3 Concept of Management in Gita. (20 %)

Unit-4 Lessons of Self-Management and Emotional Intelligence in Bhagavat Gita (20 %)

Unit-5 Concept of Equanimity (SAMATV) and Liberation in Bhagaavat Gita (20 %)

REFERENCES-

1. Elevation to Krishna Consciousness – by A. C. Bhaktivedanta Swami – AMAZON
2. Krishna The 7th Sense- by Debashish Chatterji- AMAZON
3. SHREEMAD BHAGAVAT GITA- GEETA PRESS, GORAKHPUR
4. Krishna – The Man and His Philosophy by OSHO- AMAZON

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		Plant Protection & Pest Management	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Plant protection & pest management

Marks-100

Objectives

1. To introduce the history, body structure and life cycle of insects to the students
2. To aware the students about survival of insects on the earth.
3. To give the detailed control measures of the harmful insects to the students with more emphasises on Biological control.
4. To know the primary measures to be taken during poisoning by the insecticides to the affected persons.
5. To aware the students about plant diseases
6. To introduce the students about the causes, infection and symptoms of diseases in plants and plant control measures.
7. To aware the students about weed and weed control.

Course Outcomes:

The student will be familiar with the insect, diseases, and weeds harmful to farmers crop and also known about how they damages to crop, their behaviour, occurrence, symptoms on the plants. The student will be known about how the insect, diseases and weed can controls and their control measures.

Theory:

Unit-1 Introduction to Insects: (20%)

- 1.1. Structure of insects
- 1.2 Life cycle of insect-metamorphosis
- 1.3 Important characteristics of insects for their survival on earth.
- 1.4 Classification of insects on the basis of wing, feeding habits and economic importance.

Unit-2 Methods of insect control: (20%)

- 2.1 Natural methods of insect control
- 2.2 Artificial methods of insect control
  - 2.2.1 Physical and mechanical methods of insect control
  - 2.2.2 Cultural methods of insect control
  - 2.2.3 Legal methods of insect control
  - 2.2.4 Biological methods of insect control
  - 2.2.5 Chemical methods of insect control
  - 2.2.6 Integrated insect management
- 2.3 Care to be taken during handling, spraying and storage of insecticides
- 2.4 Types, technical and trade names, and important characteristics of insecticides and modern insecticides.

Unit-3 Introduction and definition of plant diseases: (20%)

- 1.1 Causes of plant diseases,disease infection in plant and relation between Cause-host-climate Classification of plant diseases on the basis of occurrence
- 1.2 Dispersal of plant diseases

Unit-4 Study of symptoms of plant diseases, principals of plant diseases control and control measures. (20%)

Unit-5 Study of weeds. (20%)

- 5.1 Definition and classification of weed
- 5.2 De-merits of weed
- 5.3 Uses of weed
- 5.4 Dispersal of Weed
- 5.5 Weed Control

References

- 1.Principles and procedures of plant protection -S.B. Chattopadhyay
2. Insect-pest of crop -S.Pradhan
3. Biology of insect -S.C. Saxena
- 4.General Entomology - M.S. Mani
5. Sampurna Pak Sanrakshan Part-I (Gujarati Edition) - Babubhai Avarani
- 6.Plant Disease (6th edition) -R.S.Singh
7. Disease of crop plant in India -G. Rangaswami
8. Principles and procedures of plant protection (3rd Edition) - S. B. Chattopadhyay
9. Introduction to principles of plant pathology (3rd Edition) - R. S. Singh
10. Sampurna Pak Sanrakshan Part-II (Gujarati Edition) - Babubhai Avarani

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		Advanced Technology in Agriculture	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Advanced Technology in Agriculture

Objectives: -

1. Student will become aware with advance technology in Agriculture science
2. Student gets knowledge of advance technology in Agriculture science. So, useful in progressive farming.
3. Create self-employment source

Outcomes: Students will develop a deep understanding of emerging agricultural technologies such as precision agriculture, Organic farming, Green houses, Biofertilizer, Water conservation, Mushroom cultivation and will be able to assess their application in different farming systems.

Theory: -	100%
Unit: 1. Organic Farming	10%
1.1 Meaning & importance	
1.2. Principles of organic Farming	
1.3. Advantages of organic farming	
1.4. Comparison between organic farming & fertilizer based farming	
1.5. Zero budget farming	
1.6. Past, present and future of organic farming, "subhash palekar's" thought & activity in India about natural farming.	
Unit: 2. Green house	25%
2.1 Definition	
2.2 Importance of green house	
2.3 Types of green house -simple, - medium, - high tech green house	
2.4 Government scheme for appreciation of green house.	
Unit: 3. Bio fertilizer	25%
3.1 Definition	
3.2 Importance of bio fertilizer	
3.3 Cares taken at the use of bio fertilizer	
3.4 Types of culture - Rhizobium - Azatobacter, -Phosphorus, solubilising (P.S.I) – Azospilium	
Unit;4. Water Conservation by irrigation method	20%
4.1. Importance of water and irrigation	
4.2. Irrigation method	
4.3. Sprinkler irrigation	
4.4. Drip irrigation	
4.5. Bore & well recharge	
Unit;5. Mushroom cultivation	20%
5.1. Merits of mushroom cultivation	
5.2. Limitation of mushroom cultivation	
5.3. Varieties of mushroom- Button mushroom – paddy straw mushroom - apister mushroom.	
5.4. Cultivation method of oyster mushroom	

References

1. “Fal ane Ful” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. Horticulture - A basic awareness
Bandendistel R.F (1982)
Pub.-Reston publishing Co. inc.restonNirginia
5. Principles of Horticulture
Adam, C.R, Bamford K.M and Early M.P
Butter werth Heine mann –London
6. Propagation of horticulture and subtropical horticulture crops
Bose, T.K., Mitra S.K and Sadhu M.K.
NayaPrakash- Calcutta.
7. “Mushroom Ni Kheti ” (Gujrati edition- december-2008)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
8. Advance Technology in Horticulture – Dr. K. R. Bharad (2014)
pub.: Cybertech publication New Delhi.
9. Plant Growth and Regulation – Dr. K. R. Bharad (2015)
pub.: Cybertech publication New Delhi.

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		Advances in Veterinary Science	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Advances in Veterinary Science

Objective:

1. To be familiar with certain animal diseases and their curative steps.
2. To understand disease types, signs, diagnosis and control measures of infectious and non-infectious diseases.
3. To know the defense mechanism of the animal body and how to utilize it for their protection
4. To study different methods of medications for animals.
5. To know few Ayurvedic and Allopathic medicines and their uses in animal diseases.

Outcomes:

1. Students know the importance of animal health for the productivity of animals
2. Students get aware of direct relation of animal disease and economy of farmers
3. Students get aware of preventive measures of infectious and non-infectious diseases of animals
4. Students get skills of vaccination and its precautions.
5. Students get skills of medications of different routes

Theory Syllabus:

Unit: 1 Healthy and Sick animal and their signs	20%
Types of Diseases: Infectious and non-infectious diseases	
Types of treatment: Curative and Preventive treatments	
Unit: 2 Important Bacterial Diseases of Animals and their signs, treatment and preventive measures	
Important Viral Diseases of Animals and their signs and preventive measures	20%
Unit:3 Non-infectious diseases of animals and their signs and treatment; like Bloat, Diarrhoea, Constipation, Urolithiasis, etc.	20%
Important disease of Dairy animals like Mastitis, Common Cold, Protozoal Diseases.	
Unit:4 Methods of Medication to Animals: Oral, Parenteral, Suppositories, pessaries, local applications, eye, ear, teat, etc.	20%
Few commonly used Ayurvedic and Allopathic medicines and their uses in animals	
Unit:5 Immunology: Types of Immunity and their importance	20%
Vaccines: types, methods of vaccine producing and uses	
Antiserum: Types and method of preparation, uses of antiserum	

Practical Syllabus:

1. To study important signs of healthy and sick animals
2. To study methods of medications like oral and parenteral route
3. A visit to a Veterinary Dispensary and to study its services.
4. To attend and participate in a Veterinary Clinical camp.
5. To study vaccines and participate in vaccination camps
6. To study deworming procedure of animals for removal of external and internal parasites

References:

1. પશુ ચિકિત્સા વિજ્ઞાનના મૂળતત્વો by એન.સી. બુચ, ટી. એન. વૈષ્ણવ અને એચ. બી. બુચ
યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુ. રા. અમદાવાદ
2. A text book of animal husbandry - G.C. Banerjee
3. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
4. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
5. Domestic animal - Harbans Singh

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		Adoption, diffusion and communication	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Adoption, diffusion and communication

Objective

- 1 student will become aware about adoption and diffusion process.
- 2 students will know about different categories of adopter and it's characteristics.
- 3 students will get information regarding diffusion process.
- 4 students will understand the importance of communication in extension work.
- 5 students will get knowledge about factors affecting communication and it's elements.

Outcome: Students will become aware about adoption, diffusion process. Which will be useful for dissemination of agriculture innovation while performing their job work. Students will also learn how to do effective communication while contacting the farmer in gram sabha, meeting,

demonstration and business management etc. so that farmers can understand matter effectively about new innovation. communication skill also useful to students in getting job.

Theory

Unit 1 Adoption (20%)

Introduction, definition, process of adoption 1 awareness 2 interest 3 evaluation 4 trial and 5 adoption stage

Categories of adopters:

1 innovator 2 early adopters 3 early majority 4 late majority and 5 late adopters

Unit 2 characteristics of adopter according to farmer's category (20%)

Individual characteristics of adopter (Farmer)

1 attitude and values 2 abilities 3 group membership 4 social status 5 characteristics of agricultural business 6 category of adopter and source of information

Unit 3 characteristics of new idea, activity or method. (20%)

Unit 4 Diffusion

Introduction, definition and difference between adoption and diffusion process

Unit 5 Communication (20%)

Introduction, definition and factors affecting communication

Major elements of communication process

1 communicator

2 communication channels

3 treatment of message

4 audience

5 audience response

Practical

1 student will identify different categories of adopter.

2 students will identify individual characteristics of adopter.

3 students will know about characteristics of new idea, activity or method.

References:

1 krushi vitran shikshan---Ishwar Bhai Patel

2 vistaran shikshan na multatvo----Pro. Dhiraj dhakan

3 samudayik Vikas ane krushi vistaran ---Babu bhai avarani

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		Agriculture Economics	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Agriculture Economics

Objective :

- 1 .Two familiarise student with policy issues that are relevant to Indian agriculture mix and endeavour them to analyse the issues.
- 2 .To know about green evolution and its limitations.
- 3 .The understand the text model of agriculture.
- 4 .Understand the nature and scope of agriculture economics.

Course Outcome :

- 1 . Develop ideas of the basic characteristics of Indian economy
- 2 . Its potential on natural resources .
- 3 . Understand the importance, causes and impact of population growth and its distribution, translate and relate them with economic development.

Unit -1 Introduction to Agriculture Economics (20%)

- Nature and scope of agriculture economics -meaning and characteristics
- comprehension between agriculture and industrial sector.
- role of agriculture in economic development
- Interference between agriculture and industry

Unit -2 Agricultural Production and Productivity (20%)

- Concept of production functions
- Law Diminishing return and its importance in decision making
- Price and Output relationship
- Long term trends in Production and Productivity

Unit -3 Agricultural Growth in India (20%)

- Agricultural Policy in India
- New strategy of Agricultural Development
- Green revolution
- Application of new technology –fertilizer, irrigation, seed etc.

Unit -4 Models of Agriculture Development (20%)

- information of traditional agriculture
- the Schultz theory of agriculture development
- Millers theory of agriculture development
- Levi's model of economic development

Unit -5 Models of Agriculture Development (20%)

- ranis fei, models of economic development
- Boserup's theory of agriculture development
- nelson's law level equilibrium trap theory

Reference:

1. A.N .Agarwal/Kundanlal -Agriculture Problems In India, Vikas Publishing House.
2. Bilgrami Sar -An Introduction to Agri .Economics Himalayas Publication House mumbai.
3. Ruddar Datt & K.P.M .Sudharams -Indian Economy -S Chand & Co. New Delhi .
- 4 .P.C .Bansil -Economic Problems of Indian Agri .C.B.S. Publ .Delhi.
- 5 .Sadhu & Singh -Agricultural Problems in India, Himalaya Pub .House New Delhi.
6. Dr .Bhaskar Joshi -Bharatnu Krushisketra-Vikas and Padkaro -Uni .Grantha Ni .Board.
- 7 .Govt .Of India - Economics Survey -New Delhi.
8. Joshi M.R - .Green Revolution and Its Impact, APH Publishing Corpo .New Delhi.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય નો ઇતિહાસ	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title - અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય નો ઇતિહાસ

હેતુઓ:-

૧. વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન સાહિત્યના ઇતિહાસથી માહિતગાર થાય.
૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપો વિશે જાણે.
૩. વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના સર્જકો ના જીવન- કવન નો પરિચય મેળવે .
૪. વિદ્યાર્થીઓ જુદા જુદા સાહિત્ય સ્વરૂપનો આસ્વાદ માણે.

પ. વિદ્યાર્થીઓમાં માનવીય ગુણો કેળવાય.

પરિણામો : વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીને ગુજરાતી સાહિત્યથી માહિતગાર થયા.

વિદ્યાર્થીઓ જુદા જુદા સાહિત્ય સ્વરૂપોનો આસવાદ માણતા થયા.

વિદ્યાર્થીઓમાં માનવીય ગુણો વિકસ્યા.

એકમ :-૧ મધ્યકાલીન અને અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની ભેદરેખા ૨૦ %

- પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિ અને અંગ્રેજી ભાષા સાહિત્ય શિક્ષણનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ

એકમ :- ૨ સુધારક યુગ, પંડિત યુગ અને ગાંધીયુગના પ્રેરકબળો. ૨૦%

એકમ:- ૩ - ગુજરાતીમાં હાસ્ય સાહિત્ય

- ગુજરાતીમાં પ્રવાસ સાહિત્ય

- ગુજરાતીમાં રંગભૂમિ અને નાટકો

- ગુજરાતી સામાયિકો - ગુજરાતી સાહિત્ય સંસ્થાઓ ૨૦%

એકમ :- ૪ - વિસ્તૃત નોંધ

નાટક, નવલકથા, ટૂંકી વાર્તા, નિબંધ,

આત્મકથા અને જીવન ચરિત્રનો ઉદભવ - વિકાસ ૨૦%

એકમ :- ૫ વિસ્તૃત નોંધ

સોનેટ, ગીત કાવ્ય, ખંડ કાવ્ય, ગઝલ વગેરે સાહિત્ય સ્વરૂપ નો ઉદભવ- વિકાસ

૨૦%

સંદર્ભ ગ્રંથો:-

૧. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ધીરુભાઈ ઠાકર
૨. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ(અર્વાચીન)- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૩. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ડો. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૪. ખંડ કાવ્ય - જયદેવ શુક્લ
૫. સોનેટ શિલ્પ અને સર્જન - ભાનુપ્રસાદ પંડ્યા
૬. સુરેશ જોશી થી સુરેશ જોશી - સુમન શાહ
૭. અર્વાચીન કવિતા - સુંદરમ

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		भारतीय साहित्य सिद्धांत और आलोचना	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: भारतीय साहित्य सिद्धांत और आलोचना

पाठ्यक्रम का उद्देश्य :

- 1 छात्र भारतीय साहित्य सिद्धांत को जाने।
- 2 छात्र काव्य लक्षणों को जाने।
- 3 छात्र काव्य प्रयोजनों को समझे।
- 4 छात्र काव्य हेतु से परिचित हो।
- 5 छात्र काव्य के विभिन्न प्रकारों को समझे।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने भारतीय साहित्य सिद्धांतों को जाना।
- 2 छात्रों काव्य लक्षणों से परिचित हुए।
- 3 छात्रों ने काव्य प्रयोजनों को समझा।
- 4 छात्र काव्य हेतुओं से परिचित हुए।
- 5 छात्रों ने काव्य के विभिन्न प्रकारों को समझा।

इकाई :

1 भारतीय साहित्य सिद्धांत	20%
2 प्रबंध काव्य के लक्षण	20%
3 काव्य प्रयोजन	20%
4 काव्य हेतु	20%
5 काव्य के विभिन्न प्रकार	20%

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 काव्य के रूप : डॉ. गुलाबराय
- 2 समीक्षा सिद्धांत : डॉ. गोविंद त्रिगुणायत
- 3 भारतीय काव्यशास्त्र के सिद्धांत : डॉ. कृष्णदेव शास्त्री
- 4 भारतीय पाश्चात्य काव्यशास्त्र : मूलजीभाई पटेल

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-504		The Old Man and The Sea	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: -The Old Man and The Sea_-by Earnest Hemingway

- Objective: -**
1. The students will orient toward the world class literature.
  2. The students will learn how to appreciate great literature of world.
  3. The students will introduce to American literature.
  4. The students will orient towards the new vocabulary.

- Outcome: -**
1. The students orient towards the great works in literature.
  2. The students cultivate the qualities of endurance and patience.
  3. The students learn how to appreciate such literary work.
  4. The students get exposure towards the new perception of the English Literature.

Unit-1 Life, works and contribution of Earnest Hemingway to English Literature (20 %)

Unit-2 Study of art of characterization and thematic approach (20 %)

Unit-3 Literary legacy of Earnest Hemingway to English Literature (20 %)

Unit-4 Critical appreciation of –The Old Man and The Sea (20 %)

Unit-5 Critical analysis of the text in details (20 %)

References-

- 1.The Old Man and The Sea- Earnest Hemingway – Amazon
- 2.The Old Man and The Sea- Wikipedia
3. The Old Man and The Sea- Britannica

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		Crop Pest & Disease and Stored Grain pests and their Management	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Crop Pest & Disease and Stored Grain pests and their Management

Objective:

- (1) To study the insect - pest and diseases of field crops and stored grain.
- (2) To identify and know control measures of different insect - pest and diseases of field crops and stored grain.
- (3) To know the nature of damage of insect pest and symptoms of diseases.

Out comes:

- (1) Familiarized with identification of different insect pest and disease of different crops.
- (2) Understand how insect pest and disease affect plant health and agricultural production.

- (3) To understand identification of nature of damage and symptoms faced by the insect pest and disease so suitable technique of insect pest and disease management can be apply for effective control.
- (4) Management of crop insect pest and disease through integrated pest and disease management approach without side effect on plant and environmental health.

Theory:

Unit - 1: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Cereal crops. 20%

Unit - 2: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Pulses crops. 20%

Unit - 3: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Oilseed crops. 20%

Unit - 4: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Cash crops. 20%

Unit - 5: Scientific name, Order, Family, Host range, Distribution, Biology and biome, Nature of damage and management of insect pest & disease of Stored grain. 20%

References:

1. Principles and procedures of plant protection (Third edition) S.B.Chattopadhyay
2. Biology of insect S.C.Saxena
3. General Entomology (Third edition) M.S. Mani
4. Sampurna pak sarakshan (Part-1) Babubhai Avarani
5. Sampurna pak sarakshan (Part-2) Babubhai Avarani
6. Introduction to Principles of Plant Pathology R.S.Singh
7. Diseases of crop plants in India G. Rangaswami

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		Forestry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Forestry

Marks-100

Objectives: -

1. Student aware with basic knowledge of forest
2. Student gets knowledge of forest area in Gujarat.
3. Create self - employment source.

Outcomes: -

1. Students will understand recognize various harvesting, transportation and processing systems used in the management of forest resources and production of forest products.
2. Students will understand analyse forest inventory information and project future forest, stand and tree conditions.

Theory	100%
Unit; 1. Forest	20%
1.1 Meaning, importance or advantages	
1.2 Conservation of forest from: Fire, Animal, Human being, Insect and Parasite	
Unit; 2. Forest of Gujarat:	20%
1. North Gujarat, 2. Middle Gujarat, 3. South Gujarat, 4. Gir forest	
Unit: 3. By product of forest:	20%
3.1. Ebony tree leaf	
3.2. Resin	
3.3. Bamboo	
3.4. Lac	
3.5. Honey (1. Introduction,2. Uses3. Types of Honey bee rearing)	
Unit: 4 Forest trees and its medicinal use:	20%
4.1. Satavari	
4.2. Ardusi (<i>Adhatoda vasaca</i>)	
4.3. Nagod	
4.4. Brahmi (<i>Centella asiatica</i>)	
4.5. Kaucha (<i>Mucuna pruita</i>)	
4.6. Arjun (<i>Terminalia anjuna</i>)	
4.7. Harde (<i>Terminalia chebula</i>)	
4.8. Karanj (<i>Pongamia pinnata</i>)	
4.9. Aonla	
4.10. Garmalo	
4.11. Galo	
4.12. Jethimadh	
4.13. Mahudo	
4.14. Neem	
Unit: 5. Cultivation practices of medicinal plants	20%
5.1. Kuvar pathu (Aloevera)	
5.2. Gugal (Commiphora wightii)	
5.3. Ashawgandha (<i>Withania somnifera</i>)	
5.4 Sargavo (<i>Moringa oleifera</i> L.)	
5.5 Mahogany (Swietenia macrothylla)	
5.6 Aonla (<i>Phyllanthus emblica</i>)	

Reference: -

1. Forests in India - Agrawal V.P (1985) - Pub: oxford & IBH publishing Co. Pvt. Ltd, New delhi
2. Forestry in India - Dwivedi A. P (1980) - Pub: jugalkishor& co., Dehradun
3. A textbook of silviculture - Dwivedi A.P (1980) - Pub IBD, Dehradun

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		Animal Nutrition and Feed Management	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Animal Nutrition and Feed Management

Objective:

1. To know the nutrition terms and importance of balanced ration for animals
2. To know the different feed stuffs and concentrates for dairy animals and their storage methods
3. To study nutritional supplements of cattle feeds and their importance in health and production
4. To study ingredients of cattle feeds and their importance in animal body and animal feeds
5. To know the feeding requirements of different classes of animals
6. To know processing of inferior quality roughages and unconventional cattle feeds.

Outcomes:

1. Students get knowledge of animal nutrition for healthy and productive animals
2. Students get aware of feeding requirement of high yielding animals
3. Students get acquainted of importance of balanced ration
4. Students get skills of computing and feeding of different classes of animals
5. Students get skills of how to process inferior quality roughages especially in drought conditions

Theory Syllabus:

Unit:1. History of Animal Nutrition, Terminology of Animal Nutrition 20%

Types of Concentrates: Energy rich and Protein rich

Balanced Ration: its importance and advantages

Unit:2 Composition and Classification of Feed Stuffs- Roughages: dry and succulent 20%

Storage of Fodders: Silage and Haylage

Unit:3 Nutrients of Feeding Stuff and Animal Body: water, carbohydrate, protein, lipids, minerals and vitamins 20%

Feed Supplements and By-pass proteins, By-pass fat, Prebiotics and Feed additives

Unit:4 Requirements of Feeds and Concentrates for Animals: Computation of ration:

DCP, TDN and NE 20%

Care and Feeding Requirements of different classes of animals: milking cow, pregnant cow, dry cow, breeding bull and working bullocks

Unit:5 Processing of Inferior quality roughages: Grinding, Chaffing, Soaking in water, Alkali treatment and Urea treatment 20%

Unconventional cattle feeds used in drought conditions

References:

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding - BAIF
4. Animal management: introduction to animal science - James J. Kiser
5. Dairying in India: a review - D.N. Kharady
6. પશુ આહાર અને વ્યવસ્થાપન By - B.M.Patel & N.H.Radadia
7. પશુ આહાર પ્રાયોગિક By - B.M.Patel & N.H.Radadia

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		Audio visual aids	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Audio visual aids

Objective

1. student will know about importance of audio visual aids
2. students will learn about classification of audio visual aids
3. Student will become aware about different audio visual aids

Outcome

Students will become familiar with different audio visual aid it's use, classification and selection. Practical use of audio visual aids increases the strength of students for better performance in their job work. Audio visual aids will also increase the better field work efficiency of the students.

Theory

Unit 1 primary information about audio visual aids (20%)

- 1 introduction, definition, practical and psychological importance of audio visual aids
- 2 advantages of audio visual-aids
- 3 effectiveness of different sensory organs

Unit 2 Classification of audio visual aids (20%)

- 1 audio aids
- 2 visual aids
- 3 audio visual aids

Unit 3 Selection of audio visual-aids (20%)

- 1 point to be keep in mind for selection in planning
- 2 point to be keep in mind for decision in selection of audio visual aids
- 3 guidelines for selection of audio visual aids

Unit 4 Detail information regarding following audio video aids (20%)

- 1 blackboard 2 bulletin board 3 simple pictures and figures 4 posters 5 cartoons
- 6 flash cards 7 puppets 8 tap recorder 9 radio 10 television

Unit 5 simple pictures and figures (20%)

Type of pictures, Chitra Darshan, use of pictures in extension work. Selection of pictures for group education. Effective use of pictures. Use of figures

References:

- 1 krishi vitran shikshan---Ishwar Bhai Patel
- 2 vistaran shikshan na multatvo----Pro. Dhiraj dhakan
- 3 samudayik Vikas ane krishi vistaran ---Babu bhai avarani

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		Problems of Indian Economy	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Problems of Indian Economy

Course Objectives- :

- The Objectives of this paper at the post-graduate level would be to sharpen the analytical ability of the student by highlighting, and integrated approach to the functioning aspects of the Indian economy.
- Keeping in view the scope for alternative approaches, such an analysis is essential because the Indian economy is a unique amalgam of alternative competing and often conflicting -Theories and a

proper understanding of its Working is imperative if the student is to -comprehend the ramification that underline most of the observed phenomena in the Indian economist -up.

3 .The emphasis of the paper is an overall social, political and economic environment influencing policy decisions.

4 .To develop all the themes, the course is divided into specific modules.

Outcomes :

Student will be able to understand the links between household behaviour and the economic models of demand .It will also help in understanding the efficiency and equity implications of market interference, including government policy. India remains the world's fastest growing economy

Unit - 1 Introduction to India Economy (20%)

Meaning of Economy, Introduction and characteristics of Different types of Economy
Free market economy, Command economy, mixed economy- Meaning and characteristics
Changes in the Indian economy during planning period (India as developing economy)

Unit - 2 Economic Planning in India (20%)

Meaning of economic Planning
Characteristics of Indian Planning Evolution of planning commission of India
Introduction to NITI Aayog, Action Agenda of NITI Aayog
Fifteen years National Development Agenda of NITI Aayog

Unit - 3 National Income of India (20%)

Meaning and Introduction of national Income related concepts: GDP, GNP, NNP and NDP
meaning and formula.
Importance of National Income estimates.
Problems in calculating National Income
Changes in National income structure during planning period in India

Unit - 4 Agriculture Development and Agriculture Credit system in India (20%)

Importance of Agriculture in Indian Economy
Agriculture production and Productivity, Problems of Indian Agriculture sector
Importance, types of Agriculture credit
Credit by Institutional Agencies – Co –operative, Nationalized bank and NABARD

Unit - 5 Unemployment and poverty (20%)

Nature and magnitude causes of unemployment
Policy measures to remove unemployment
Meaning of poverty, indicators of poverty
Causes and eradication of poverty

REFERENCE :

- 1 .A .N .Agrawal -Indian Economics
- 2 .K .P .M .Sundram -Indian Economics
- 3 .Rudra Dutt & Sundram -Indian Economics

- 4 .M .L .Jhingam –Economic Development and planning
- 5 .Jagdish Bhagwati –The Economic of Undeveloped Countries
- 6 .B .B .Batra & Narinder Kaur –Indian Economic policy structural Adjustment
- 7 .Dantwala M.L .et al) .1991 (Indian Agricultural Development since independence,
Oxford & IBM, New Delhi .
- 8 .Gulati A.&T .Kelly)1999 (Trade liberalization and Indian Agriculture, Oxford, University
PressNew Delhi .
- 9 .Joshi P.C) .1975 (Land Reforms in India, Treads & Prospects, Allied Publishers, New
Delhi .
- 10 .Kahlo A.S .and Tyagi D.S) .1983(, Agriculture Price Policy in India, Allied publishers, New
Delhi .
- 11 .Rao C.H .Hanymantha)1975(, Agricultural growth, Rural Poverty and Environment
Degradation in India, Oxford University Press, New Delhi .
- 12 .Reserve Bank of India, Repot on Currency and Finance)Annual(, Mumbai .
- 13 ..Rudra A) .1982(, Indian agricultural economics, Mythas and Reality, Allied Publishers
New Delhi .

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ (ભાષા વિજ્ઞાન)	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - ગુજરાતી ભાષાનો ઇતિહાસ અને સ્વરૂપ (ભાષા વિજ્ઞાન)

હેતુઓ:-

૧. વિદ્યાર્થી ઓ ગુજરાતી ભાષાના ઇતિહાસ વિશે જાણે.
૨. વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના સ્વરૂપથી પરિચિત થાય.
૩. વિદ્યાર્થીઓ માનવ જીવનમાં ભાષાનું મહત્વ સમજે.
૪. વિદ્યાર્થીઓ માન્ય ભાષા અને બોલી વચ્ચેનો તફાવત જાણે.

પ. વિદ્યાર્થીઓ વ્યાકરણ વિશે જાણકારી મેળવે.

પરિણામો :

વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષામાં ઇતિહાસના જાણકાર થયા.

વિદ્યાર્થીઓ ભાષાનું મહત્વ સમજતા થયા.

વિદ્યાર્થીઓ વ્યાકરણ વિશે જાણતા થયા.

અભ્યાસક્રમ:-

એકમ:-૧ - માનવ સમાજમાં ભાષાનું સ્થાન- ભાષાના વિવિધ ઉપયોગો. (20%)

ભાષાની વ્યાખ્યા - ધ્વનિ તંત્ર, રૂપ તંત્ર, વાક્ય તંત્ર, શબ્દ ભંડોળ- સામાન્ય પરિચય.

એકમ :- ૨- ભાષા અને બોલી વચ્ચેનું ભેદ. ગુજરાતી બોલીઓ: સૌરાષ્ટ્રી , ચરોતરી, સુરતી ની લાક્ષણિકતાઓ (20%)

એકમ:- ૩- માન્ય ગુજરાતી ધ્વનિ ઘટકો: સ્વરો, સ્પર્શ વ્યંજનો, સંઘર્ષો, પાશ્વીકો, પ્રકંપીઓ, અનુનાસિકો, અર્ધ સ્વરો.

એકમ:- ૪- અંગ સાધક પ્રત્યયો:- પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય (ગુજરાતી શબ્દ ભંડોળમાં વ્યાપક રીતે કાર્યશીલ પ્રત્યયો નો જ પરિચય અપેક્ષિત છે). (20%)

એકમ:- ૫- દ્વિરુક્ત અને રવાનુંકારી શબ્દો. (20%)

સમાસ રચના : દ્વંદ્વ સમાસ, તત્પુરુષ સમાસ, કર્મધારય સમાસ, ઉપપદ સમાસ, બહુવીહી સમાસ (ગુજરાતી ભાષાની વાસ્તવિક સ્થિતિને લક્ષમાં રાખી સમાસ રચનાઓનો પરિચય કરાવો.

સંદર્ભ ગ્રંથો:-

૧. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ - યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

૨. ગુજરાતી ભાષાના દ્વિરુક્તપ્રયોગો -ડો. પ્રભાસ શંકર તેરૈયા

૩. ગુજરાતી નામિક સમાસો - ડો. જે.સી .દવે

૪. ગુજરાતી ભાષા ના અંગ સાધક પ્રત્યયો - ઉર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ

૫. ધ્વનિ સ્વરૂપની વિભાવના અને વિકાસ - ડો. ભરત મોદી

૬. ભાષાનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ - ડો. યોગેન્દ્ર વ્યાસ.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		हिन्दी साहित्य की गद्य विधाओं का उद्भव – विकास	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ **(IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: हिन्दी साहित्य की गद्य विधाओं का उद्भव – विकास

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય :

- છાત્ર કહાની – ઉપન્યાસ કે ઉદ્ભવ – વિકાસ કો જાને।
- છાત્ર એકાંકી – નાટક કે ક્રમિક વિકાસ કો સમજે।
- છાત્ર આત્મકથા – જીવની કે ઉદ્ભવ – વિકાસ સે પરિચિત હો।
- છાત્ર રેખાચિત્ર – સંસ્મરણ કે ઉદ્ભવ – વિકાસ કો જાને।
- છાત્ર રિપોર્ટાજ, નિબંધ, આલોચના કે ક્રમિક વિકાસ સે પરિચિત હો।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने कहानी – उपन्यास के उद्भव – विकास को जाना।
- 2 छात्रों ने एकांकी – नाटक के क्रमिक विकास को समझा।
- 3 छात्रों आत्मकथा – जीवनी के उद्भव – विकास से परिचित हुए।
- 4 छात्रों ने रेखाचित्र – संस्मरण के उद्भव – विकास को जाना।
- 5 छात्रों ने रिपोर्टाज, निबंध, आलोचना के क्रमिक विकास को समझा।

इकाई :

1 हिन्दी कहानी –उपन्यास का उद्भव – विकास	20%
2 हिन्दी एकांकी – नाटक का क्रमिक विकास	20%
3 हिन्दी आत्मकथा – जीवनी का उद्भव – विकास	20%
4 हिन्दी रेखाचित्र – संस्मरण का क्रमिक विकास	20%
5 हिन्दी रिपोर्टाज, निबंध, आलोचना का उद्भव – विकास	20%

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 साहित्यिक निबंध: राजनाथ शर्मा
- 2 काव्य के रूप: डॉ. गुलाबराय
- 3 आधुनिक हिन्दी आलोचना के आधार स्तंभ: रामेश्वर खंडेलवाल
- 4 हिन्दी साहित्य का इतिहास: डॉ. नगेंद्र

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	DSE-505		Hamlet –by William Shakespeare	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: -Hamlet –by William Shakespeare

- Objective: -**
1. The students will orient toward the world class literature.
  2. The students will learn how to appreciate drama form.
  3. The students will introduce towards the form of drama- Tragedy.
  4. The students will orient towards the new vocabulary.

- Outcome:-**
1. The students orient towards the great works in literature.
  2. The students cultivate the essential life lessons from the drama.
  3. The students learn how to appreciate such literary work.
  4. The students get exposure towards the drama form.

Unit-1 Life, works and contribution of William Shakespeare to English Literature (20%)

Unit-2 Study of the characteristics of typical Shakespearean Tragedy (20%)

Unit-3 Thematic study of the text (20%)

Unit-4 Critical appreciation of the drama- Hamlet (20%)

Unit-5 Critical analysis of the drama in details (20%)

Reference-

- 1.Hamlet – Amazon
- 2.Hamlet- Wikipedia
- 3.Hamlet- Britannica
4. History of English Literature by Mundra

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	SEC- 505		World religions	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ?
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે?
4. **Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

વિષય: જગતના ધર્મો

હેતુઓ:

- 1 વિદ્યાર્થીઓ હિન્દુ ધર્મ વિશે માહિતગાર થાય.
- 2 વિદ્યાર્થીઓ જૈન બૌદ્ધ ધર્મ વિશે માહિતગાર થાય.
- 3 વિદ્યાર્થીઓ ખ્રિસ્તી અને ઇસ્લામ ધર્મનું જ્ઞાન મેળવે.

પરિણામો:

- 1 વિદ્યાર્થીઓ ધર્મનું જ્ઞાન મેળવીને અધ્યાત્મિકતા તરફ વળશે
- 2 મહાવીર સ્વામી અને બુદ્ધના જીવનમાંથી ઉચ્ચ મૂલ્યવાન ગુણોનો સિંચન થશે
- 3 મહંમદ પયગંબર અને ઈસુના જીવન પરથી આદર્શ વિચારોનું સિંચન કરશે

પ્રકરણ-૧ હિન્દુ ધર્મ

40%

1. ધર્મ એટલે શું?
2. ધર્મના ઉદભવના કારણો.
3. માનવ જીવનમાં ધર્મનું મહત્વ.
4. હિન્દુ ધર્મના પંચ-પ્રાણો.
5. ઉપનિષદો અને મહાકાવ્યો.

પ્રકરણ 2 જૈન બૌદ્ધ અને ખ્રિસ્તી ધર્મ

40%

- 1 મહાવીર સ્વામીનું જીવન અને તેનો ઉપદેશ.
- 2 બુદ્ધનું જીવન અને તેના આર્ય સત્યો.
- 3 ઈસુનું જીવન તેના ગીરી પ્રવચનો અને બાઈબલનો પરિચય.

પ્રકરણ 3 ઇસ્લામ ધર્મ

20%

- 1 મહંમદ પયગંબર નું જીવન.
- 2 કુરાન નો ખ્યાલ.
- 3 મહંમદ પયગંબર નો જીવન ઉપદેશ.

સંદર્ભ ગ્રંથો

- 1 આપણો ધર્મ _ ડો. આ. બા. ધ્રુવ
- 2 જગતના વિદ્યમાન ધર્મો _ ડો. જે. એ. યાગ્નિક
- 3 ભારતીય ધર્મો _ ડો. નવીનચંદ્ર આચાર્ય
- 4 ધર્મોનું તુલનાત્મક અધ્યયન _ ડો. ભાસ્કર ગોપાલજી દેસાઈ
- 5 ગૌતમ બુદ્ધ _ ધરમાં નંદ કોસંબી

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	SEC- 505		Political Science	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ?
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે?
- 4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title:- રાજનીતિ

હેતુઓ:

૧. રાજનીતિનું મહત્વ જાણે.
૨. પ્રાચીન શાશન વ્યવસ્થાનો ખ્યાલ મેળવે.
૩. પ્રાચીન ગ્રીક ચિંતકોનું શાશન વ્યવસ્થામાં પ્રદાન.
૪. મધ્યયુગમાં ધર્મની સુધારણાની રાજનીતિ ઉપર અસર.

પરિણામો :

ઐતિહાસિક રાજ્યના મૂળ, પ્રકૃતિ, કરાર, આદર્શવાદ, ઉદારતાનું મૂલ્યાંકન કરવું. તથા સ્વતંત્રતા, સમાનતા, અધિકારો, કાયદો અને ન્યાયની મુળભુત વિભાવનાઓ અંગે રાજ્યના સર્વભોમત્વના ખ્યાલને સમજવું.

એકમ ૧

૪૦%

- ૧ ગ્રીક નગર રાજ્યો
- ૨ એથેન્સની સાંસ્કૃતિક સામાજિક અને રાજકીય પરિસ્થિતિ
- ૩ સ્પાર્ટાની સાંસ્કૃતિક સામાજિક અને રાજકીય સ્થિતિ
- ૪ સોક્રેટીસ નું જીવન, તેનું ચિંતન અને તેમના પર મૂકવામાં આવતા આક્ષેપો

એકમ -૨

૪૦%

- ૧ પ્લેટોનું જીવન, પ્લેટોનો રિપબ્લિક નો ખ્યાલ, લોઝ સંવાદ નો ખ્યાલ, પ્લેટોના આદર્શ નગર રાજ્યના ત્રણ વર્ગો, તેનો ન્યાયનો ખ્યાલ અને ન્યાય ની વ્યાખ્યા, તત્વજ્ઞાની રાજાનો ખ્યાલ.
- ૨ એરિસ્ટોટલ નું જીવન, તેના રાજ્ય સંસ્થાના ઉદભવ નો ખ્યાલ, કુટુંબ જીવનની હિમાયત, નાગરિકતા નું મહત્વ, રાજ્ય રચનાના પ્રકારો, પ્લેટો અને એરિસ્ટોટલની તુલના.

એકમ - ૩

૨૦%

- ૧ યુરોપમાં ધર્મ સુધારણાની જ્યોત, મિકી આવેલી અને માટીની લ્યુથર નો ધર્મ સુધારણામાં ફાળો.

સંદર્ભગ્રંથો:

૧. રાજનૈતિક સિદ્ધાંતોનો ઇતિહાસ. - જ્યોર્જ સેબાઈન
૨. બે વિચારધારા - દર્શક
૩. પાશ્ચાત્ય રાજકીય વિચારો. - ડો. એચ. એમ. જોષી.
૪. પ્લેટોનું રીપોબ્લીક - એમ. બી. પટેલ.
૫. ગ્રીક તત્વ ચિંતન ભાગ-૧ અને ૨ - યુ. એ. યાજ્ઞિક

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	SEC- 505		Agriculture Chemistry	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ?
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે?
- 4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Analysis of Irrigation Water & Soil

Objectives:

1. To know the importance of analysis of irrigation water & soil
2. To study the analysis method of irrigation water & soil
3. To know the quality parameter of irrigation water & soil

Outcomes: -

1. Student aware about the importance of irrigation water & soil.
2. Student know about the different method of analysis of irrigation water & soil
3. Student know about the how to decide the quality of irrigation water & soil

Theory:

Unit 1. Objectives and importance of analysis of irrigation water & soil 40%

Unit 2. Analysis of irrigation water & soil 40%

Unit 3. Evaluation of irrigation water quality & Soil through different parameters 20%

References:

1. Soil testing and fertilizer use

-Deptt. Of Ag. Chem. & Soil Science, College of Agri. JND, 1987

2. Krushi Rashayan Shastra (Guj. Edition) -Pandya

3. Krushi Rashayan Shastra Prayogik (Guj. Edition) - Pandya & Patel

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	SEC- 505		Personality Development (Life skill & Employability Skills)	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ?
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે?
- 4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Personality Development (Life skills & Employability Skills)

Objective: -

1. To impart life skills and education in field work practices.
2. To strengthen life skills for career building, critical thinking, attitudinal base for innovative leadership.
3. To learn the application of life skills in diverse field work settings.

Outcomes: -

1. Focus on development of values in strengthening knowledge and life skills, bringing high quality standard in field work practice-learning.
2. Understand the strength- based life skill development, team work, innovative leadership, design thinking and career building skills.
3. Develop universal human values while utilizing life skills in field work.
4. Empowering youth for successful transition from final year to Professional World.

Title: - Personality Development (Life Skills and Employability Skills)

Unit-1 Introduction to Life Skills (20%)

Concept of Life Skills, components and significance of life skill, life skill development, universal human values

Unit-2 Basic Life skills (20%)

Team work skills, democratic decision, Innovative –leadership-initiative taking, capacity building life coaching

Career Building Skills-

Exploring career opportunities, mentoring, resume preparation, facing interview and group discussion

Unit-3 Application of Life Skills in field work (20%)

Dress sense, social etiquettes, presentation skill, creating social media profile, stress management

References-

1. Bandhopadhyay and Subrahmanian (2018) Gender Equality in Education- A Review of Trends and Factors
2. Government of India (2014 & 2016) Educational Statistics at a Glance, MHRD

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	5	SEC- 505		Philosophy of Bhagwad Geeta	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ?
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે?
- 4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Philosophy of Bhagwad Geeta

હેતુઓ:

૧. ગીતાનો માનવવાદનો ખ્યાલ સમજે.
૨. ગીતાના સામાજિક અભિગમ કેળવે.
૩. ગીતાનો મીક્ષાનો ખ્યાલ મેળવે.

પરિણામો:

ભગવદ્ ગીતા એ હિંદુ ધર્મનો પ્રાચીન અને પવિત્ર ગ્રંથ છે જે માનવ સમાજ માટે મહત્વનો ગ્રંથ ગણાય છે. વિશ્વ ચિંતકોએ તેમાંથી માર્ગદર્શન મેળવેલ હોવાથી વિદ્યાર્થીઓને જીવન ઉપયોગી માર્ગદર્શન મળશે.

એકમ ૧	કર્મયોગ, જ્ઞાનયોગ, ભક્તિયોગ, સમન્વયયોગ, ગીતાનો માનવવાદ.	૪૦%
એકમ ૨	ગીતાનો અહિંસાવાદી અભિગમ, ગીતાનો મુક્તિનો ખ્યાલ, ગીતાનો વૈશ્વિક સંદેશ.	૪૦%
એકમ ૩	ગીતાનો સ્વભાવ અને સ્વધર્મનો ખ્યાલ, દૈવી અને આસુરી સંપત્તિ.	૨૦%

સંદર્ભ ગ્રંથો

૧ ગીતા તત્ત્વવિચાર	- પ્રો કિશોરભાઈ એસ. દવે, યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
૨ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા દર્શન	- પ્રો. સી.વી.રાવળ
૩ ગીતા દર્પણ	- સ્વામી રામ સુખદાસ, ગીતા પ્રેસ ગોરખપુર
૪ ગીતા નિબંધો	- શ્રી અરવિંદ, અરવિંદ આશ્રમ પોંડીચેરી
૫ ગીતા પ્રવચનો	- વિનોબા ભાવે, ગ્રામ સેવા મંડળ પવનાર વર્ધા
૬ શ્રી જ્ઞાનેશ્વરી ભગવદ ગીતા	- સંયોજક - હરેન્દ્ર હ.શુક્લ

FACULTY OF RURAL STUDIES
SAURASHTRA UNIVERSITY – RAJKOT
BRS PROGRAMME (HONOURS/RESEARCH) AS PER NEP – 2020 & UGC GUIDELINES SOP
BRS SEMESTER – 6

Sr. No.	Course Category	Course Name	CCE	SEE	Total Marks	Credit (Th+Pra)	Total Credit
1	Discipline Specific Core DSC – 614 Major	1. Agronomy	50	50	100	3+1	4
		2. Horticulture & Forestry	50	50	100	3+1	
		3. Animal Husbandry	50	50	100	3+1	
		4. Rural Extension	50	50	100	3+1	
		5. Economics	50	50	100	4+0	
		6. Gujarati	50	50	100	4+0	
		7. Hindi	50	50	100	4+0	
		8. English	50	50	100	4+0	
2	Discipline Specific Core DSC – 615 Major	1. Agronomy	50	50	100	4+0	4
		2. Horticulture & Forestry	50	50	100	4+0	
		3. Animal Husbandry	50	50	100	4+0	
		4. Rural Extension	50	50	100	4+0	
		5. Economics	50	50	100	4+0	
		6. Gujarati	50	50	100	4+0	
		7. Hindi	50	50	100	4+0	
		8. English	50	50	100	4+0	
3	Discipline Specific Core DSC – 616 Major	1. Agronomy	50	50	100	4+0	4
		2. Horticulture & Forestry	50	50	100	4+0	
		3. Animal Husbandry	50	50	100	4+0	
		4. Rural Extension	50	50	100	4+0	
		5. Economics	50	50	100	4+0	
		6. Gujarati	50	50	100	4+0	
		7. Hindi	50	50	100	4+0	
		8. English	50	50	100	4+0	
4	Discipline Specific Elective DSE – 606 Minor	Manures & Fertilizers Management	50	50	100	4+0	4
		Agro Forestry	50	50	100	4+0	
		Advances in Sheep, Goat, Horse and Camel Rearing	50	50	100	4+0	
		Sociology of Rural Society	50	50	100	4+0	
		Statistics for economics	50	50	100	4+0	
		અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપની કૃતિ 'જનમટીપ' સર્જક: - ઈશ્વર પેટલીકર	50	50	100	4+0	
		हिन्दी गद्यविधा - रेखाचित्र	50	50	100	4+0	
		King Lear- by William Shakespeare	50	50	100	4+0	
5	Ability Enhancement Course AEC – 605	1. Gujarati ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા (અનુવાદ, વાર્તાલેખન, પ્રવચન, અલંકાર)	25	25	50	2+0	2
		2. Hindi हिन्दी साहित्य आस्वाद	25	25	50	2+0	
		3. English Literature and Grammar	25	25	50	2+0	

6	Skill Enhancement Course SEC – 606 Internship (Core related training Course) Major	1. Agronomy	50	50	100	0+4	4
		2. Horticulture & Forestry	50	50	100	0+4	
		3. Animal Husbandry	50	50	100	0+4	
		4. Rural Extension	50	50	100	0+4	
		5. Economics	50	50	100	0+4	
		6. Gujarati	50	50	100	0+4	
		7. Hindi	50	50	100	0+4	
		8. English	50	50	100	0+4	
							22

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		Agronomy	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Advanced Technology in Agronomy

Objectives: -

1. Student will become aware with advance technology in Agriculture science
2. Student gets knowledge of advance technology in Agriculture science. So, useful in progressive farming.
3. Create self-employment source

Outcomes: Students will develop a deep understanding of emerging agricultural technologies such as precision agriculture, Seed technology, Hydroponics, Tissue Culture, Biological control of pest, Plant growth regulator and will be able to assess their application in different farming systems.

Theory: -	100%
Unit: 1. Seed Technology	20%
1.1 Principals of seed production	
1.2 Stages of seed (stable varieties, hybrid varieties)	
1.3 Difference between local variety and Hybrid variety	
1.4 Hybrid varieties in different crop	
Unit: 2. Hydroponics	20%
2.1 Definition	
2.2 Advantages of hydroponics	
2.3 Requirements for hydroponics farm – a. Place, b.aggregate, c.nutrition	
2.4 Types of hydroponic culture - a. water culture, b. sand culture, c. gravel culture, etc.	
2.5 Aeroponics	
Unit: 3. Plant biotechnology with specific reference to tissue culture	20%
3.1 Defination	
3.2. Importance, merits	
3.3 Method of tissue culture- a. Micro propagation, b. Anther culture, c. Embryo culture, d. Tissue culture, e. Proto plats fusion.	
5.4 Names of fruits and flowers in which tissue culture method applied	
Unit; 4. Plant growth regulator	20%
4.1 Defination- Hormones, plant growth regulator.	
4.2 Importance of plant growth regulator.	
4.3 Types of plant growth regulator - Auxin, gibberilines, cytokinin , inhibitors, ethelen	
4.4 Use of plant growth regulator in cereal, oilseed and other crop (in brief)	
Unit:5. Biological control of pest	20%
5.1. Defination, merits	
5.2. Method- a)importation, b)augmentation, c)conservation	
5.2. Predator insect-a) Ladybird beetle, b) Crysopha, c) Sir fid fly, etc.	
5.3. Parasites- a) Egg parasite- Trichograma spp., b) Larva parasite-Apanteles spp., c) Pupal parasite- Epiricania spp., etc	
5.4 Pathogene- a)B.T., b)N.P.V., etc	

Practical:

1. Study of seed production technique by visiting seed production farm.
2. Study of hybrid varieties of different field crops.
3. Hydroponics techniques.
4. Methods of tissue culture.
5. study of plant growth regulators.
6. Study of biological methods of pest control.

References

1. “ Fal ane Ful ” (Gujrati edition- march 2015)
pub.: Directore of extension education, J. A.U.– Junagadh.
2. “ Falpako ” (Gujrati edition- march 2013)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
3. “ Fal visheshank ” (Gujrati edition)
pub.: “Krushigovidya”, Anand Kendra, (G.A.U.) – Anand
4. “ Jeivik Niyantran ” (Gujrati edition- octomber-2009)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., Anand
5. Advance Technology in Horticulture – Dr. K. R. Bharad (2014)
pub.: Cybertech publication New Delhi.
6. Plant Growth and Regulation – Dr. K. R. Bharad (2015)
pub.: Cybertech publication New Delhi.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		Horticulture & Forestry	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Olericulture

Objectives: -

1. Student get fundamental knowledge of vegetable cultivation practices
2. Student get practical knowledge of vegetable cultivation practices so useful in progressive farming.
3. Create self - employment source.

Outcomes:

1. Students will understand practical knowledge on specialized production techniques of vegetable crops.
2. Students will understand importance of vegetables in human nutrition improved and national economy.
3. Managing skill for solving field problems & self-employment.

Theory 100%
Unit:1. Introduction.

20 %

- Defination – Olericulture
- Importance and Future scope of vegetable- a) Production, b) Demand, c) Nutritive Value, d) Economical.
- Classification of Vegetable- a) Seasonal Classification b) Classification on the base of Part – to be used.
- Types of vegetable Garden

Unit:2. Cultivation Practices of Ginger & Turmeric, Beet root, Carrot, Raddish 20%

Unit: 3. Cultivation Practices of Fruit Vegetable 20%

- Okra
- Brinjal
- Tomato
- Chilies

Unit: 4. Cultivation practices of vegetables 20%

- Onion
- Garlic
- Potato
- Cabbage
- Cauliflower
- Cluster bean

Unit: 5. Introductory Information about Cultivation of Cucurbitaceac & Leafy vegetables 20%

Practical

1. Visit to a farm and aware with cultivation practices, its problems.
2. Study a variety of vegetables mention in a theory
3. Learn seedling raising practices like onion, tomato, etc.
4. Visit to a vegetable market and aware with price
5. Study newspaper and aware with price variation in vegetable mention theory.

Reference:-

- (1) “ Shakhaji vigyan ” (Gujrati edition) – Babubhai Avarani.
- (2) “ Shakhaji pako ni kheti ” (Gujrati edition dec. -2013)
pub.: Directore of extension education, J. A.U., – Junagadh.
- (3) “ Shakhaji ” (Gujrati edition may-2009)
pub.: Directore of extension education, A. A. U., – Anand.
- (4) Vegetable crope in india. –Bose T.K. & Som M.G.
- (5) Vegetable – B.Chadhury

Faculty: - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		Animal Husbandry	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Advanced Poultry Management**Objective:**

1. To understand the poultry business in India
2. To study rearing methods of poultry and their merits and demerits.
3. To study about requirements of poultry house and their maintenance.
4. To understand about feeds, light and incubation for birds.
5. To study important poultry diseases and their control measures.
6. To study importance and methods of vaccination in birds.

Outcomes:

1. Students understand the importance of poultry business in human nutrition requirements
2. Students get acquainted with the important breeds of fowl
3. Students get skills of rearing birds of different age group
4. Students get knowledge of housing requirements of poultry farm
5. Students understand about the ration of poultry through the knowledge of digestive system of birds
6. Students gets knowledge of how to maximise production through the knowledge of reproductive system

Theory:

Unit:1 History, Importance and Advantages of Poultry Rearing in India 20%

Terminology related to poultry

Present Status of poultry industry in India

Unit: 2 Poultry Breeds: Definition, classification and character study of Poultry breeds of the world
Methods of Poultry Rearing: Their advantages and disadvantages 20%

Unit: 3 Poultry Housing Utensils: Brooders, feeding utensils, Watering pans, Nests, etc. 20%
Lighting Requirements of Birds: Principles of lighting requirement and schedule for different age group of birds

Unit: 4 Incubation and Hatching of Eggs: 20%
Structure of an Egg
Nutritive value of eggs, wrong beliefs about eggs and facts

Unit: 5 Digestive System of Birds and Poultry Ration for different age groups 20%
Reproduction in Poultry: Reproductive system and concept of vegetarian eggs

Practical: -

1. Study of structure of Dip Litter system and Cage system
2. Study of structure of California Cage system
3. Visit to a Hatchery/ Broiler/ Layer farm
4. Study of housing utensils of a Broiler/ Layer farm
5. Study of watering pans of a poultry farm
6. Study of structure of an egg
7. Study of Reproductive organs of an adult fowl.

Reference Books: -

1. A text book of animal husbandry - G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry - I.C.A.R.
3. પોલ્ટ્રી વિજ્ઞાન : N T Maheta and Ghasura – University Granth Nirman Board
4. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
5. Domestic animal - Harbans Singh
6. Poultry nutrition - w. Bolton - Bulletin S.S. Bhatia I.D.D.(Hons)

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		Rural Extension	3+1	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Rural Social Structure

Objective

- 1 student will get information about rural community.
- 2 students will know about adivasi social life.
- 3 students will know about different classes on basis of agriculture in rural area.
- 4 students will become aware about religious institution in rural area.
- 5 students will know about different groups and youth club in rural society.

Outcome

Students will become aware about rural community their social life and livelihood. They also know about different agriculture classes, groups, youth club and social institution in rural society for performing better their job work. Knowledge of rural society is also useful in individual life of the student.

Theory

Unit 1 rural community (20%)

Meaning, characteristics, comparison between rural and urban community.

Unit 2 adivasi community (20%)

Meaning, characteristics, introduction of adivasi social life.

Unit 3 agricultural classes in rural society (20%)

Landlord farmer, medium farmer, small farmer, marginal farmer, landless farmer, any other farmer.

Unit 4 religious institution (20%)

Meaning of religious, characteristics, religious believes, function of religion.

Unit 5 group (20%)

Meaning of group, type and characteristics of group.

Youth club: establishment, qualification for member, different activities of youth club.

Practical

1 to study difference between rural and urban society.

2 to study different agriculture classes in rural society.

3 to study different group in rural society.

References

1 gramin ane nagar samajshastra----Pro.A.G.Shah

2 social structure of India--J.k.Dave

3 An introduction to Indian social institution-----Pro.J.K.Dave

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		Economics	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title :International Economics

Objective :

- 1 To Understand the Concept of International Trade.
- 2 To Know About the Principles of International Trade.
- 3 To Understand the Concept of Balance of Trade.

Outcome: The students are expected to acquire skill that will help them to take rational decisions in Issues related international economics.

Unit 1 .Introduction of Trade	20%
Meaning and Importance of International Trade, Difference Between Interregional and International Trade. Advantage and Disadvantage of International Trade. Importance of the study of international economics	
Unit 2 .Theories of International Trade	20%
Theory of Absolute Cost Advantage Comparative Cost Advantage and Opportunity Cost Theory. Heckscher - Ohlin Theory of Trade It's main features, assumptions and limitation.	
Unit 3 .Theory of Commercial Policy	20%
Arguments for and against Free Trade - Arguments for and Against Protection Methods of Trade Restriction: Tariff – Non-Tariff trade barriers – Dumping, export subsidy and Countervailing duties. (Concept only) Economic Integration EU, NAFTA, ASEAN, SAARC, WTO.	
Unit 4 .Exchange Rate Determination	20%
Exchange Rate: Meaning, Determination of foreign exchange rate, Purchasing Power Parity Theory The demand and supply theory, Fixed and Fluctuating exchange rate	
Unit 5 .Balance of Trade and Balance of Payment	20%
Meaning-Difference between of trade and Payments Components Disequilibrium in the Balance of Payment and trade. Causes and Measures Devaluation Meaning and effects in exports and imports	

REFERENCE :

- 1 .Kenel P.B) .1994 (The international Economy, Cambridge Uni .Press -London
- 2 .Kindleberger C.P) .1973 (International Economics, R.P.Irwin Homewood
- 3 .Krugman P.R .and M .Obstgeld)1994 (international Economics Theory and Policy Gienview Forsman
- 4 .Salvatore D.L).1997 (international Economics, Prentice Hall, Upper Saddle River, N.J .
- 5 .Sodersten B.O).1991 (international Economics, MacMillan Press ITd .Londan
- 6 .Greenway D).1983 (International Trade Policy, MacMillan Publishers Ltd .Londan
- 7 .Heller H.R) .1968 (International Monetary Ecnomics, Prentice Hall, india

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		Gujarati	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના સર્જકો અને કૃતિ પરિચય

હેતુઓ:

- વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપો ની જાણકારી મેળવે.
- વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતીના સર્જક ના જીવન અને સાહિત્ય સર્જનથી માહિતગાર થાય.
- વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તમ સાહિત્ય કૃતિમાંથી પ્રેરણા મેળવી પોતાનું જીવન સફળ બનાવે.
- વિદ્યાર્થીઓમાં સાહિત્ય કૃતિ દ્વારા દેશપ્રેમ ,નીતિમત્તા ,પ્રામાણિકતા ,કુટુંબભાવના જેવા ગુણો વિકસે.
- વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તમ કૃતિ વિશેની જાણકારી મેળવે.

પરિણામો:

વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપો વિશે જાણતા થયા.

વિદ્યાર્થીઓ એ સર્જક ના જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવી.

વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યનો આસવાદ માણતા થયા.

એકમ ૧ સર્જક ના જીવન - કવન સંદર્ભે

(20%)

૧. કવિ દલપતરામ ૨. કવિ- નિબંધકાર નર્મદ ૩. નવલકથાકાર - ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી. ૪. નાટ્યકાર - હાસ્ય લેખક - રમણભાઈ નીલકંઠ ૫. કવિ- કાન્ત ૬. કવિ - નાટ્યકાર - ન્હાના લાલ ૭. કવિ - કલાપી ૮. કવિ - વિવેચક બ.ક. ઠાકર ૯. ગદ્યકાર - આત્મકથાકાર - ગાંધીજી ૧૦. નવલકથાકાર - મણીલાલ દેસાઈ.

એકમ ૨. સર્જક ના જીવન - કવન સંદર્ભે

(20%)

૧. નવલકથાકાર - ક.મા મુનશી ૨. ટૂંકી વાર્તાકાર - ધૂમકેતુ
૩. કવિ - વિવેચક -વાર્તાકાર - રા .વિ .પાઠક ૪. કવિ - એકાંકી કાર - ઉમાશંકર જોશી ૫. કવિ, નવલકથાકાર ,લોકસાહિત્યકાર -ઝવેરચંદ મેઘાણી ૬. કવિ - વાર્તાકાર સુંદર ૭. વાર્તાકાર - નવલકથાકાર - પન્નાલાલ પટેલ ૮. નવલકથાકાર - વાર્તાકાર - ચુનીલાલ મડિયા ૯. ટૂંકી વાર્તાકાર - વિવેચક - સુરેશ જોશી ૧૦. નવલકથાકાર -દર્શક

એકમ -૩ સંક્ષિપ્ત નોંધ

(20%)

૧. વિવેચક - નવલરામ ૨. હાસ્ય લેખક - જ્યોતીન્દ્ર દવે
૩. ચિંતક - આનંદશંકર ધ્રુવ ૪. લોકસાહિત્ય સંશોધન સંપાદન ૫. ગુજરાતી સાહિત્ય ક્ષેત્રે અપાતા પારિતોષિકો અને ચંદ્રકો

એકમ - ૪ કૃતિ પરિચય

(20%)

૧. મારી ફકીકત - નર્મદ ૨. કરણ ઘેલો - નંદશંકર તુલજાશંકર મહેતા ૩. જયા જયંત - ન્હાના લાલ
૪. રાસ તરંગિણી - બોટાદકર ૫. સત્યના પ્રયોગો - ગાંધીજી

એકમ - ૫ કૃતિ પરિચય

(20%)

૧. માનવીની ભવાઈ ૨. જનમ ટીપ ૩ શર્વિલક ૪. ઝેર તો પીધા જાણી જાણી ૫. છંદોલય

સંદર્ભ ગ્રંથો:

૧. અર્વાચીન કવિતા - સુંદરમ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ(અર્વાચીન) - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૩. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ધીરુભાઈ ઠાકર
૪. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ડો. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૫. ખંડ કાવ્ય - જયદેવ શુક્લ
૬. સોનેટ શિલ્પ અને સર્જન - ભાનુપ્રસાદ પંડ્યા

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		Hindi	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title : पूर्व मध्यकालीन हिन्दी काव्य

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય :

- 1 છાત્ર મધ્યકાલીન ભક્ત કવિયોં કા પરિચય પ્રાપ્ત કરેં.
- 2 છાત્ર સમાજ સુધારક કબીર કે ચિંતન કા પરિચય પ્રાપ્ત કરેં.
- 3 છાત્ર સૂર કે ભ્રમરગીત સે પરિચિત હો.
- 4 છાત્ર સગુણ – નિર્ગુણ કાવ્યધારા કી વિશેષતાઓં સે પરિચિત હો.
- 5 છાત્ર ભક્તિયુગીન સમાજ ઔર સંસ્કૃતિ સે પરિચિત હો.

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने मध्यकालीन भक्त कवियों का परिचय प्राप्त किया।
- 2 छात्र समाज सुधारक कबीर के चिंतन से परिचित हुए।
- 3 छात्रों ने सूर के भ्रमरगीत का परिचय प्राप्त किया।
- 4 छात्रों ने सगुण – निर्गुण काव्यधारा की विशेषताओं को जाना।
- 5 छात्र भक्तियुगीन समाज और संस्कृति से परिचित हुए।

इकाई :

1 मध्यकालीन भक्त कवियों का परिचय	20%
2 समाजसुधारक कबीर	20%
3 सूर के भ्रमरगीत का परिचय	20%
4 सगुण – निर्गुण काव्यधारा की विशेषताएँ	20%
5 भक्तियुगीन समाज और संस्कृति	20%

पाठ्यविषय :

- 1 कबीर – हजारीप्रसाद द्विवेदी (1 से 50 पद)
- 2 भ्रमरगीत सार – संपादक आचार्य रामचंद्र शुक्ल (1 से 25 पद)

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 संतकाव्य की सामाजिक प्रासंगिकता : डॉ. रवीन्द्रकुमार सिंह
- 2 कबीर नई सदी में : धर्मवीर भारती
- 3 भ्रमरगीत का काव्य सौंदर्य : डॉ. मुन्शीराम शर्मा
- 4 मध्ययुगीन हिन्दी कविता : डॉ. जी भास्करभैया

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-614		English	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - History of English Literature- Romantic Age to Modern Age

Objective: -

1. The students will orient towards the History of English Literature.
2. The students will learn about the growth of English Literature in general.
3. The students will introduce to the leading literary works in English Literature.
4. The students will orient towards the new vocabulary.

- Outcome: -**
1. The students get sufficient information about literature in the historical context.
  2. The students cultivate the knowledge about historical development of English Literature.
  3. The students learn the significant writers of a specific time limit.
  4. The students get exposure towards the new perception in literature.

Unit-1 History of English Literature (Romantic Age to Modern Age) (20%)

Specific topics- Wordsworth, P.B.Shelley, John Keats, Robert Browning, John Keats

Unit-2 History of English Literature (Romantic Age to Modern Age) (20%)

Specific topics- Charles Dickens, Jane Austen, Walter Scott, Thomas Hardy

Unit-3 Text- A Tale of Two Cities (Novel) by Charles Dickens (20%)

Unit-4 Critical appreciation of the novel (20%)

Unit-5 Critical study of the novel (20%)

Reference-

1. The Tale of the Two Cities – Amazon
2. The Tale of the Two Cities- Wikipedia
3. A Critical History of English Literature- David Daiches

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		Agronomy	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Irrigation & Water Resources Management

- Objective:** (1) Student aware with fundamental principles of Water Resource Management
 (2) Students get Knowledge of Water Resource Management so useful in progressive management.
 (3) To understand role of various agency in W. R. M.
 (4) To study watershed method and its application in rural development
 (5) To study of Advance Water application methods.
 (6) To know the present status and recharging method in ground water

Outcomes

To students become familiar with water resource management and different methods of soil water conservation they also know about different irrigation methods it's advantages and disadvantages and how to use this methods. . students know the importance of groundwater and limited use of this resources.

Theory:

UNIT 1. Scope and history of water resource management

20%

1. Scope of Water Resource Management, 2. History of watershed management, 3. Necessity of W.R.M., 4. Aspect of water resource management., 5. Information regarding source of water of India and world.6. Role of various agencies in W.R.M.

-Agriculturists	-Meteorologists	-Economist
-Geologists	-Industrialists	-NGOS
-Water quality.	-Scientist	- General Public
-Control (Authority)	-Biologists	-Social Workers.
-Mechanical Egg.	-Electrical egg.	-Politicians

Unit 2 Ground Water.

20%

1. Importance of ground water and present scenario., 2. Use of ground water,3. Limitation usage of ground water.,4. Definitions of terms related with ground, 5. steps to increase ground water.

Unit 3 Artificial recharge

1. Purpose of artificial recharge, 2. Classification of artificial recharge.3. Methods of artificial recharge.- Method -Injection method –Induced recharge method -Flooding -Basin method – Channel method - Natural channel -Speeding -Pit and shaft.

Unit 4 Irrigation.

20%

1. Definition of terms related with irrigation,2. Criteria for scheduling irrigation.,3. Water use efficiency.,4. function of irrigation water.,5. Soil water occurrence, 6. Definition of terms related with soil water, 7. Classification of Soil water., 8. Drip irrigation.,9. Sprinkler irrigation.

UNIT 5 Watershed Management

20%

1. Explain watershed concept,2. Points kept in mind while selecting watershed site, 3. Definition of terms related with watershed, 4. Characteristic of watershed, size, shape, physiographic, slope, climate, Drainage land use, vegetation geology soil, hydrology, socio-economics, 5. Watershed management & peoples participation, 6. Role of co- operative society in watershed management. 7. Necessity of water harvesting, 8. Method of rainwater harvesting. (i) Check dams (ii) Nalla (iii) percolation tanks (iv)khet talavadi (v)Roof harvesting (vi) Vegetation and plantation

Reference Book:-

1. “Kudarati Sampati : Vikas and vyavasthapan”-Babubhai Avarani
2. Water Resources Management -Anil K. Popat
3. Water Harvesting & Soil Water Retention.-Agrodor-13
- 4.Rain Water Harvesting- Arnold Racey

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		Horticulture & Forestry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Agro Forestry

Objectives:-

Design a course with objectives of

1. student aware with importance of forest department and relation with horticulture science
2. student aware with forest plant
3. create self - employment source.

Outcomes:

- (1) To know about Agroforestry, objectives and potential.
- (2) To know about different forest plant with uses in human being.

Theory:-	100%
Unit:1 . Agro. Forestry (krushi van)	20%
1.1 Definition, Advantage, methods	
1.2 Different Agro – forestry systems	
1.3 Agroforestry systems based arrangement of components	
1.4 Agroforestry Planning and constrains.	
1.5 Selection of tree crop species for agroforestry	
1.6 Desirable characteristics for agroforestry	
1.2. Social forestry	20%
- Meaning, objective, Various schemes are under implementation at present in social forestry	
1.2.1. Strip planting	
1.2.2. Gram van	
1.2.3. Forest breeding	
1.2.4. Tree planting in private land	
1.2.5. Environmental planting	
1.2.6. Kisan nursery	
1.2.7. Van mahotsav scheme	
1.2.8. Bio gas, solar cooker distribution scheme	
Unit:2. Nursery management	20%
1. Importance of nursery	
2. Place selection and planning	
3. Primary land preparation	
4. Seed and seedling	
5. Care	
Unit: 4. Activates of forest department & policy	20%
4.1. Conservation and development of forest	
4.2. Participatory forest management	
4.3. Social forestry	
4.4. Wild life protection (sanctuaries)	
4.5. Conservation of bio diversity	
4.6. Forest research	
4.7. Extension activities	
4.8. National forest policy 1988(a) Introduction, b) Objective/Goal c). Strategy	
Unit:5 . Cultivation of forest trees	20%
5.1. Eucalyptus	5.2. Neem
5.3. Teak	5.4.Bamboo
5.5 Sandalwood	

Reference:-

1. Forests in india - Agrawal V.P (1985)
-Pub: oxford & IBH publishing Co. pvt. Ltd, new delhi
2. Forestry in india - Dwivedi A. P (1980)
- Pub: jugalkishor& co., dehradun
3. A textbook of silviculture - Dwivedi A.P (1980)
- Pub IBD, Dehradun

Faculty: - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		Animal Husbandry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Advances in Sheep, Goat, Horse and Camel Rearing

Objective:

1. To understand present situation of sheep rearing, goat rearing, horse and camel rearing
2. To study important sheep breeds of Gujarat, India and World; and their production.
3. To study important aspects of breeding, feeding, shearing and care of sheep.
4. To study important breeds and characteristics of goat, horse and camel.
5. To understand the feeding, housing, breeding and care for goat, horse and camel.
6. To know about the Angora goats and Mohair production; its characteristics and uses

Outcomes:

1. Students understand the present scenario of sheep and goat farming in India
2. Students get skills of identifying the breed characters of different breeds of sheep, goat, horse and camel
3. Students get aware of importance of reproduction in breeding and production
4. Students get acquainted with wool shearing methods and care during wool shearing
5. Students identify vices of horse and get skills of how to manage them

Theory:

- Unit: 1** Importance, merits and demerits of sheep rearing 20%
Classification of sheep breeds and breeds of India and Gujarat, Classification of foreign breeds of sheep
- Unit: 2** Sheep breeding: breeding seasons in sheep, breeding methods, 20%
preparation before breeding season.
Care and management of pregnant ewes and round the year management, Wool shearing methods and care during shearing.
- Unit: 3** Importance, advantages and draw- bakes of Goat rearing 20%
- Classification of Indian Breeds of Goat and characters of important breeds
- Unit: 4** Feeding, housing and breeding requirements of goats; requirements for professional goat rearing. 20%
- 'Mohair' and Angora goat production, characteristics and uses of mohair.
- Unit: 5** Importance and history of horse rearing, Horse Breeds and Vices of horse their management
Camel rearing: Important, breeds, breeding, feeding and housing 20%

Reference Books: -

1. A test book of animal husbandry	-	G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry	-	I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding	-	BAIF
4. The artificial insemination of farm animals	-	E.J. Perry
5. Animal management: introduction animal science	-	James J. Kiser
6. Domestic animal	-	Harbans Singh
7. Dairying in India a review	-	D.N. Kharady

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		Rural Extension	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Rural sociology

Objective

- 1 student will get basic information about rural society.
- 2 students will know about caste system in rural society.
- 3 students will know about type of family in rural area.
- 4 students will know role of rural women in rural development.
- 5 students will get information about social control and social changes in rural area.

Outcome: -

Students will become aware about rural society. Cast and family system in rural society. Student will also know the role of women in rural development. They also know about the importance of social control method and reasons of social changes in rural society. Thus, knowledge of rural society will be useful for the students in getting job and also better performance in their job duty.

Unit 1 Rural sociology (20%)

Meaning and definition, nature, scope, objectives, importance and characteristics of rural society.

Unit 2 Cast in rural society (20%)

Meaning and characteristics of caste, reasons of casteism.

Unit 3 Family in rural society (20%)

Meaning of family, characteristics, nature and types of family in rural society.

Unit 4 Women in rural society (20%)

Women and family - caste, business and development.

Unit 5 Social control (20%)

Meaning, obligation and punishment in following social control methods

1 Folkway 2 morality 3 custom 4 law 5 religion

Reasons of social change

Reference

1 Gramin and Nagar samajshastra (gujarati edition)--Pro.A.G.Shah

2 social structure of India--J.K.Dave

3 An introduction to Indian social institution--Pro.J.K.Dave

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		Economics	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Statistics for economics

Objective: This course has been designed to impart knowledge with regard to the sources of data, sampling technique and basic statistical tools and methods of data analysis for the students.

Course Outcomes :

- 1 .** The learners will understand about the various sources and types of data and the methods of data collection.
- 2.** The learners will be able to carry out data analysis using frequency table and graphs .
- 3 .** The learners will also learn about the different types of mean and other measures of central tendency and dispersion.

Unit -1 Introduction to Statistics (20%)

- Meaning and Definition of Statistics
- Characteristics of Statistics
- functions of statistics
- limitations of statistics

Unit -2 Sources of Data and Sampling Sources of data (20%)

- primary and secondary
- methods of data collection
- population and sample
- sampling methods –simple random sampling, stratified sampling and systematic sampling

Unit -2 Classification and Constriction of Table (20%)

- variable and types of classification, importance.
- types of tabulation, importance
- rules of tabulation
- statistical series

Unit -3 Diagrams and Frequency Distribution (20%)

- method of diagrams, characteristics, limitations and rules of diagrams.
- one and Tow dimensional diagrams, pictograms
- meaning of graph, importance and limitation, rules of graph
- types of curves –histogram, frequency polygon, cumulative frequency curve, frequency distribution.

Unit -5 Measures of Central tendency (20%)

- meaning of Average, characteristics of average
- mean –combined mean, Geometric mean, harmonic mean
- median
- mode

REFERENCES:

- 1 .Giri, Prasanta Kumar and Jiban Banerjee, Introduction to Statistics including statistics practical, Academic Publishers, 2009
- 2 .Gupta, S .C., Fundamentals of Applied Statistics, S .Chand and Sons, New Delhi, 1993.
- 3 .A.L .Nagar and R K Das – Basic Statistics
4. G S Monga –Mathematics and Statistics for Economics
5. K K Sharma& Sukhpal Singh –Introductory Economic Theory and Elementary Statistics
- 6 .R K Patel & L B Patel –Business Statistics
- 8 .પટેલ બાલુભાઈ - ધંધાકીય આંકડાશાસ્ત્ર

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		Gujarati	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title:-સાહિત્યના સિદ્ધાંતો

હેતુઓ :

- વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્ય વિવેચન ના સિદ્ધાંતો થી માહિતગાર કરવા.
- વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષા સાહિત્યની સૈદ્ધાંતિક બાબતોની માહિતી મેળવી.
- વિદ્યાર્થીઓ માનવ જીવનમાં સાહિત્યનું મહત્વ સમજે.
- વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને કલા વચ્ચેનો સૈદ્ધાંતિક તફાવત જાણે.
- વિદ્યાર્થીઓ શબ્દશક્તિ વિશે જાણે.

પરિણામો:

વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યના સિદ્ધાંતો થી માહિતગાર થયા.

વિદ્યાર્થીઓ માનવ જીવનમાં સાહિત્યનું મહત્વ સમજ્યા.

વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને કલાના સંબંધથી માહિતગાર થાય.

વિદ્યાર્થીઓ શબ્દશક્તિ વિશે સમજતા થયા.

એકમ ૧. લલિત અને લલિતેતર કળા વચ્ચેનો ભેદ, લલિત કલાઓમાં સાહિત્ય કલાની વિશિષ્ટતાઓ. ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય પરંપરા પ્રમાણે સાહિત્યની વ્યાખ્યા , લલિત અને લલિતેતર સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ. (20%)

એકમ ૨. અલંકાર નું સ્વરૂપ અને કાવ્યમાં તેનું સ્થાન, છંદ નું સ્વરૂપ અને કાવ્યમાં તેનું સ્થાન (20%)

એકમ ૩. સાહિત્યિક વલણ - સૌષ્ટિકવ પ્રિય અને વાસ્તવવાદી અંતઃસ્વત્વ અને આકૃતિ ભાવન, કલ્પન , પ્રતીક અને પૂરા કલ્પન (20%)

એકમ -૪. શબ્દ શક્તિ: અભિધા, લક્ષણા અને વ્યંજના (20%)

એકમ : ૫. લક્ષણાના પ્રકારો (20%)

સંદર્ભ ગ્રંથો:

૧. કલામીમાંસા સન્નીધાન. - ડૉ. સુમન શાહ
૨. સાહિત્ય વિવેચન ના સિદ્ધાંતો - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ અને અન્ય
૩. છંદ અને અલંકાર - ડૉ. દક્ષેશ ઠાકર
૪. અલંકાર પરિચય - ડૉ. ચીમનલાલ ત્રિવેદી
૫. સાહિત્ય વિવેચન - ડૉ. બેચરભાઈ પટેલ
૬. સાહિત્ય વિવેચન ના સિદ્ધાંતો - મણિલાલ હ. પટેલ અને અન્ય
૭. સાહિત્યની અવધારણા - ડૉ. એસ.ડી .મોરી અને અન્ય

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		Hindi	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: હિન્દી ગદ્યવિધા - રેખાચિત્ર

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય :

- 1 છાત્ર રેખાચિત્ર કે ક્રમિક વિકાસ સે પરિચિત હો।
- 2 છાત્ર મહાદેવી વર્મા કે જીવન – કવન સે પરિચિત હો।
- 3 છાત્ર આધુનિક યુગ કી તત્કાલીન પરિસ્થિતિયોં કા પરિચય પ્રાપ્ત કરેં।
- 4 છાત્ર રેખાચિત્રોં કે પાત્રોં કી સંવેદના સે પરિચિત હો।
- 5 છાત્ર રેખાચિત્રોં કી વિશેષતાઓં સે પરિચિત હો।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने रेखाचित्र के क्रमिक विकास को जाना।
- 2 छात्र महादेवी वर्मा के जीवन – कवन से परिचित हुए।
- 3 छात्रों ने आधुनिक युग की तत्कालीन परिस्थितियों को समझा।
- 4 छात्र रेखाचित्रों के पात्रों की संवेदना से परिचित हुए।
- 5 छात्रों ने रेखाचित्रों की विशेषताओं को जाना।

इकाई :

1 रेखाचित्र का क्रमिक विकास	20%
2 महादेवी वर्मा का जीवन – कवन	20%
3 रेखाचित्रों का कथानक	20%
4 रेखाचित्र के प्रमुख पात्र	20%
5 समग्रलक्षी मूल्यांकन	20%

पाठ्यविषय :

स्मृति की रेखाएँ – महादेवी वर्मा

- 1 भक्तिन
- 2 चीनी फेरीवाला
- 3 दो पहाड़ी
- 4 बिबिया

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 महादेवी वर्मा : संपादक इंद्रनाथ मदान
- 2 गद्य के नए आयाम : ओमप्रकाश सिंहल
- 3 गद्य लेखिका महादेवी वर्मा : योगीराज थानी
- 4 साहित्यिक निबंध : राजनाथ शर्मा

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-615		English	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Literary Criticism (Ancient)

Objective: -

1. The students' critical acumen will be strengthened.
2. The students will cultivate the ability to appreciate literature.
3. The students will introduce to the leading critics and critical concepts.
4. The students will understand the gradual growth of ideas.

- Outcome:-**
1. The students get sufficient information about literature in the historical context.
  2. The students cultivate the knowledge about historical development of English Literature.
  3. The students learn the significant writers of a specific time limit.
  4. The students get exposure towards the new perception in literature.

Unit-1 Specific topics- What is criticism, who is critic, qualifications of a critic (20%)

Unit-2 Functions of criticism, difference between Literature and Criticism (20%)

Unit-3 Study of Plato and Aristotle and Study of literary theories introduced by them. (20%)

Unit-4 Importance of Poetics by Aristotle (20%)

Unit-5 Contribution of Longinus and Horace to Literary Criticism (20%)

Reference-

1. The Making of Literature by R.A.Scott-James- Amazon
2. A History of Literary Criticism and Theory by M.A.R.Habib- Amazon

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		Agronomy	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Biotechnology in Crop Plant & Animals

Objective: -

1. To understand meaning and uses of Biotechnology in general.
2. To understand latest techniques like multiple ovulation and embryo transfer in domestic animals
3. To understand the Cloning, Test tube baby techniques and transgenic animals and their uses.
4. To understand present and future implications of such techniques.
5. To know the importance of sexed semen and its future implications in Dairy Industry

Outcomes:

1. Students gets knowledge of biotechnology to be used in dairy farming for faster improvement of animal breeds.
2. Students understand the importance of highly sophisticated skills required in use of such technology like MOET.
3. Students understand how to improve the pace of dairy industry through use of Cloning and gene modification
4. Students understand the importance of sexed semen in producing the milking animals and how to avoid the unwanted animals

Theory:

Unit: 1 Tissue Culture and Biotechnology in Plant and Animal Tissue Culture: its meaning, general procedure, methods and merit-demerits What is biotechnology? its meaning and uses in Field Crop Improvement.	20%
Unit: 2 Multiple Ovulation and Embryo Transfer(MOET)Technology: Detailed Methodology and its advantages-disadvantages	20%
Unit: 3 Cloning and In-Vitro Fertilization Meaning of Cloning and methods of cloning, Its uses, Cloning method for Dolly sheep production	20%
Unit: 4 In-Vitro Fertilization(IVF): meaning and detailed methodology Uses of IVF in animals in conjunction with other biotechnology	20%
Unit: 5 Sexed Semen Technology: Sexing of semen, its methods, advantages and disadvantages Uses of sexed semen in India	20%

Reference Books: -

1. A text book of animal husbandry	-G.C. Banerjee
2. A hand book of animal husbandry	-I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding	-BAIF
4. The artificial insemination of farm animals	-E.J. Perry
5. Animal management: introduction animal science -	James J. Kiser
6. Domestic animal	-Harbans Singh
7. Dairying in India: a review	-D.N. Kharady
8. Sperm sexing and its role in livestock production	-Vinodkumar Yata Pub.: springer (2022)

Faculty: - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		Horticulture & Forestry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Biotechnology in Horticulture Crop Plant & Animals

Objective: -

1. To understand meaning and uses of Biotechnology in general.
2. To understand latest techniques like multiple ovulation and embryo transfer in domestic animals
3. To understand the Cloning, Test tube baby techniques and transgenic animals and their uses.
4. To understand present and future implications of such techniques.
5. To know the importance of sexed semen and its future implications in Dairy Industry

Outcomes:

1. Students gets knowledge of biotechnology to be used in dairy farming for faster improvement of animal breeds.
2. Students understand the importance of highly sophisticated skills required in use of such technology like MOET.
3. Students understand how to improve the pace of dairy industry through use of Cloning and gene modification
4. Students understand the importance of sexed semen in producing the milking animals and how to avoid the unwanted animals

Theory:**Unit: 1** Tissue Culture and Biotechnology in Horticulture Crop

Tissue Culture: its meaning, general procedure, methods and merit-demerits

What is biotechnology? its meaning and uses in Horticulture Crop Improvement. 20%

Unit: 2 Multiple Ovulation and Embryo Transfer(MOET)Technology: 20%

Detailed Methodology and its advantages-disadvantages

Unit: 3 Cloning and In-Vitro Fertilization 20%

Meaning of Cloning and methods of cloning,

Its uses, Cloning method for Dolly sheep production

Unit: 4 In-Vitro Fertilization(IVF): meaning and detailed methodology

Uses of IVF in animals in conjunction with other biotechnology 20%

Unit: 5 Sexed Semen Technology: Sexing of Semen, its methods, advantages and disadvantages

Uses of sexed semen in India 20%

Reference Books: -

1. A text book of animal husbandry -G.C. Banerjee
2. A hand book of animal husbandry -I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding -BAIF
4. The artificial insemination of farm animals -E.J. Perry
5. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
6. Domestic animal -Harbans Singh
7. Dairying in India: a review -D.N. Kharady
8. Sperm sexing and its role in livestock production -Vinodkumar Yata Pub.: springer (2022)

Faculty: - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		Animal Husbandry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Biotechnology in Animals

Objective: -

1. To understand meaning and uses of Biotechnology in general.
2. To understand latest techniques like multiple ovulation and embryo transfer in domestic animals
3. To understand the Cloning, Test tube baby techniques and transgenic animals and their uses.
4. To understand present and future implications of such techniques.
5. To know the importance of sexed semen and its future implications in Dairy Industry

Outcomes:

1. Students gets knowledge of biotechnology to be used in dairy farming for faster improvement of animal breeds.
2. Students understand the importance of highly sophisticated skills required in use of such technology like MOET.
3. Students understand how to improve the pace of dairy industry through use of Cloning and gene modification
4. Students understand the importance of sexed semen in producing the milking animals and how to avoid the unwanted animals

Theory:**Unit: 1** Tissue Culture and Biotechnology

Tissue Culture: its meaning, general procedure, methods and merit-demerits
What is biotechnology? its Meaning and Possible uses in Animal Husbandry 20%

Unit: 2 Multiple Ovulation and Embryo Transfer(MOET)Technology:

Detailed Methodology and its advantages-disadvantages

Unit: 3 Cloning and In-Vitro Fertilization 20%

Meaning of Cloning and methods of cloning,
Its uses, Cloning method for Dolly sheep production

Unit: 4 In-Vitro Fertilization(IVF): meaning and detailed methodology 20%

Uses of IVF in animals in conjunction with other biotechnology

Unit: 5 Sexed Semen Technology: Sexing of Semen, its methods, advantages and disadvantages 20%

Uses of sexed semen in India

Reference Books: -

1. A text book of animal husbandry -G.C. Banerjee
2. A hand book of animal husbandry -I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding -BAIF
4. The artificial insemination of farm animals -E.J. Perry
5. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
6. Domestic animal -Harbans Singh
7. Dairying in India: a review -D.N. Kharady
8. Sperm sexing and its role in livestock production -Vinodkumar Yata Pub.: springer (2022)

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		Rural Extension	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Biotechnology in Crop Plant & Animals for Extension Education

Objective: -

1. To understand meaning and uses of Biotechnology in general. Methods of Extension of advance biotechnology from lab to land
2. To understand latest techniques like multiple ovulation and embryo transfer in domestic animals
3. To understand the Cloning, Test tube baby techniques and transgenic animals and their uses.
4. To understand present and future implications of such techniques.
5. To know the importance of sexed semen and its future implications in Dairy Industry

Outcomes:

1. Students gets knowledge of biotechnology to be used in dairy farming for faster improvement of animal breeds.
2. Students understand the importance of highly sophisticated skills required in use of such technology like MOET.
3. Students understand how to improve the pace of dairy industry through use of Cloning and gene modification
4. Students understand the importance of sexed semen in producing the milking animals and how to avoid the unwanted animals

Theory:

Unit: 1 Methods of Extension of advance biotechnology from lab to land

Tissue Culture and Biotechnology

Tissue Culture: its meaning, general procedure, methods and merit-demerits

What is biotechnology? its meaning and uses in Field Crop Improvement. 20%

Unit: 2 Multiple Ovulation and Embryo Transfer(MOET)Technology:

Detailed Methodology and its advantages-disadvantages 20%

Unit: 3 Cloning and In-Vitro Fertilization 20%

Meaning of Cloning and methods of cloning,

Its uses, Cloning method for Dolly sheep production

Unit: 4 In-Vitro Fertilization(IVF): meaning and detailed methodology

Uses of IVF in animals in conjunction with other biotechnology 20%

Unit: 5 Sexed Semen Technology: Sexing of semen, its methods, advantages and disadvantages

Uses of sexed semen in India 20%

Reference Books: -

1. A text book of animal husbandry -G.C. Banerjee
2. A hand book of animal husbandry -I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding -BAIF
4. The artificial insemination of farm animals -E.J. Perry
5. Animal management: introduction animal science - James J. Kiser
6. Domestic animal -Harbans Singh
7. Dairying in India: a review -D.N. Kharady
8. Sperm sexing and its role in livestock production -Vinodkumar Yata Pub.: springer (2022)

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		Economics	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Public finance - Theory and Policy

Course Objectives- :

- 1 . There is specific role of the state in economic development .
- 2 . The Public finance is very important subject t to analyse the role of the Government in the context of fiscal behaviour .
- 3 . It has been applied to the package of those policies and operations which involve the use of tax and expenditure measures while budgetary policy is an important part to understand the basic problems of use of resources, distribution of income etc .

6 . It analyses the public revenue and expenditure trends and programmes, budgetary procedures, stabilization instruments debt issue levels of government etc., which raise a spectrum of issues arising from the operation of these institutions.

Outcomes:

Role and functions of the Government in an economy have been changing with passage of time .It is necessary for under -graduate students to know principals of public finance and package of policy executed by the State Government and Central Government .Budgetary policies an important part to understand the basic problems of use of resources, distribution of income, etc .This paper aims to well-equipped U.G .students of Economics about tax system, public expenditure, public debt .and budgetary procedure as stabilization instrument .This paper also explains through understanding of fiscal institutions.

Unit -1 Introduction (20%)

- Meaning and Definition of Public finance
- Scope of Public Finance Similarities and dissimilarities of Public and private finance -
- Market failure-imperfection indivisibility -spill over benefit and spill over cost - Externalities .
- Role of government in Economic Activity .
- theory of maximum social welfare

Unit -2 Taxable Capacity (20%)

- concept of taxable capacity
- absolute and relative taxable capacity
- importance of taxable capacity
- factors affecting taxable capacity
- measurement of taxable capacity

Unit -3 public revenue (20%)

- concept of public revenue
- instruments of public revenue
- principles of taxation
- types of taxation

Unit -4 public expenditure (20%)

- concept and importance of public expenditure
- nature of public expenditure
- types of public expenditure
- effect of public expenditure

Unit -5 public debt

(20%)

- concept of public debt
- comparison between private and public debt
- cases of increase of public debt
- types of public debt

References :

- 1 .Basu, Kaushik)1997(, analytical development economics :the legs developed economy revisited, the MIT press.
- 2 .Bird, Graham 2004, international finance and developing economics palgrave maceMillan
- 3 .Bell, Crive)2003(, development policies as public finance,
- 4 .Jha, R) .1998 (Modern Public Economics, Routledge, London .
- 5 .Menutt P) .1996 (The Economics of Public Choice Edward Elgar, U.K.
- 6 .Musgrava R.A).1956 (The Theory of Public Finance, McGraw Hill K/akhuse, Tokyo .
- 7 .Musgrava R.A .and P.B .Musgrave)1976 (Public Finance in Theory and Practice, Macgraw Hill, Kogukhusa, Tokyo .
- 8 .Shoup,C.S) .1970 (Pubic finance, Aldine Chicago .
- 9 .Shome P) .Ed) (1995 (Tax Policy Hand Book Tax Division, Fiscal Affairs Department, International Monetary Fund Washington, D.C .
- 10 .Auerbach, A.J .and M Feldstern)Eds) (1985(, Handbook of Public Economics, Vol-I, N/th Holland, Amsterdam .
- 11 .Bhatia, H.L.,)2003(, Public Finance, Vikas Publishing House Pvt .Ltd., New Delhi

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		Gujarati	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસાંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title:- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપની કૃતિ 'જનમટીપ' સર્જક:- ઈશ્વર પેટલીકર

હેતુઓ:-

૧. વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપનો આસ્વાદ માણે.
૨. વિદ્યાર્થીઓ સર્જકના જીવન કવન વિશે જાણે.
૩. વિદ્યાર્થીઓ નવલકથાના ઉદભવ -વિકાસ વિશે જાણકારી મેળવી.
૪. વિદ્યાર્થીઓમાં નૈતિકતા, પ્રામાણિકતા, રાષ્ટ્રભાવના, સંવેદનશીલતા જેવા ગુણો વિકસે.
૫. વિદ્યાર્થીઓ માં કલ્પના શક્તિ વિકસે.

પરિણામો :

૧. વિદ્યાર્થીઓ એ નવલકથા નો આસવાદ માણ્યો
૨. વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપથી પરિચિત થયા.
૩. વિદ્યાર્થીઓની કલ્પના શક્તિનો વિસ્તાર થયો.

એકમ :- ૧. ઈશ્વર પેટલીકર નું જીવન કવન, જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' ની સ્વરૂપ ગત લાક્ષણિકતા. ૨૦%

એકમ:- ૨. નવલકથાનો ઉદભવ અને વિકાસ, 'જનમ ટીપ' માં ચરોતરી ગ્રામ્ય પરિવેશ નું આલેખન
જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' ની ભાષા શૈલી, જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ'મા રસ નિરૂપણ (શૃંગાર, વીર રસ) ૨૦%

એકમ :- ૩. 'જનમટીપ'ની પાત્ર સૃષ્ટિ ૨૦%

- 'જનમટીપ' નું વસ્તુ ગુંફન
- ભીમા નું ચરિત્ર ચિત્રણ
- ચંદા નું પાત્ર લેખન, કંકુનુ પાત્રલેખન,
- દેવાનું પાત્ર લેખન

એકમ:- ૪. જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ' નું વાતાવરણ ૨૦%

- જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' નું કથાવસ્તુ
- જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' માં સંવાદ કલા
- જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' નું શીર્ષક

એકમ :- ૫ .જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ' નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન. ૨૦%

સંદર્ભગ્રંથો:-

૧. ગુજરાતી નવલકથા - રઘુવીર ચૌધરી
૨. ગુજરાતી ગ્રંથકાર શ્રેણી - સં. રમણલાલ જોશી
૩. પેટલીકર : શીલ અને શબ્દ- સં. દિલાવર સિંહ જાડેજા
૪. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા - ધીરુભાઈ ઠાકર
૫. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ -૧ -૨ ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		Hindi	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: हिन्दी भाषा और लिपि

पाठ्यक्रम उद्देश्य :

- 1 छात्र हिन्दी की उत्पत्ति के बारे में जाने।
- 2 छात्र हिन्दी भाषा के विभिन्न रूपों का परिचय प्राप्त करें।
- 3 छात्र हिन्दी शब्द समूह को समझे।
- 4 छात्र हिन्दी के प्रमुख वैयाकरणिकों और भाषा वैज्ञानिकों के योगदान से परिचित हो।
- 5 छात्र हिन्दी भाषा के मानकीकरण एवम् देवनागरी लिपि की विशेषताओं से परिचित हो।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने हिन्दी की उत्पत्ति के बारे में जाना।
- 2 छात्रों ने हिन्दी भाषा के विभिन्न रूपों का परिचय प्राप्त किया।
- 3 छात्र हिन्दी शब्दसमूह से परिचित हुए।
- 4 छात्र हिन्दी के प्रमुख वैयाकरणिकों एवं भाषा वैज्ञानिकों के योगदान से परिचित हुए।
- 5 छात्रों ने हिन्दी भाषा के मानकीकरण और देवनागरी लिपि की विशेषताओं का परिचय प्राप्त किया।

इकाई :

1 हिन्दी की उत्पत्ति	20%
2 हिन्दी भाषा के विभिन्न रूप	20%
3 हिन्दी समूह	20%
4 प्रमुख वैयाकरणिकों एवं भाषा वैज्ञानिकों	20%
5 हिन्दी भाषा का मानकीकरण और देवनागरी लिपि की विशेषताएँ	20%

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 हिन्दी भाषा : संरचना के विविध आयाम : डॉ. श्री वास्तव
- 2 मानक हिन्दी स्वरूप और संरचना : डॉ. रामप्रकाश
- 3 हिन्दी भाषा विज्ञान : डी. डी. शर्मा
- 4 हिन्दी भाषा का विकासात्मक अध्ययन : डॉ. द्वारिकाप्रसाद सक्सेना

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSC-616		English	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - The English Language and Geoffrey Chaucer

Objective: -

1. The students will learn the history of English Language and history of it.
2. The students will cultivate the ability to appreciate the literature written during the primitive stage of history.
3. The students will introduce to the leading works of English Literature.
4. The students will learn the special terminology used in a literary work.

- Outcome: -**
1. The students get sufficient information about literature in the historical context.
  2. The students cultivate the knowledge about historical development of English Literature.
  3. The students learn the significant writers of a specific time limit.
  4. The students get exposure towards the new perception in literature.

Unit-1 Specific topics- Study of the characteristics of the age of Chaucer (20%)

Unit-2 Text- Prologue to the Canterbury Tales by Geoffrey Chaucer (20%)

Unit-3 The following characters to study- 1. Wife of Bath 2. Summoner 3. Friar 4. Squire 5. Knight (20%)

Unit-4 Text- The English Language by C.L.Wrenn (20%)

1. General characteristics of English Language
2. Landmarks in the History of English Language
3. English as a World Language

Unit-5 Study of Influence on English Language (20%)

1. French Influence
2. Greek Influence
3. Latin Influence
4. American Influence

Reference-

1. The English Language by C.L.Wrenn, New Delhi , Vikas Publishing House Pvt. Ltd, 1993
2. Prologue to the Canterbury Tales, Geoffrey Chaucer, New Delhi, Oxford University Press, 2000.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		Manure & Fertilizer Management	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC):** **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Manure & Fertilizer Management

Objectives:-

1. Student will become aware with Deferent organic Materials.
2. Student gets knowledge of Preparation of Farm yard manures and Compost
3. To know About the Bio fertilizer and its uses.

Outcomes:

1. Knowledge of different manure and fertilizer used in different crops according to soil condition.
2. To understand essentiality of plant nutrients and mechanism of nutrient transport to plant and factor affecting nutrient availability.
3. To be able about procedure of soil testing and establish soil testing laboratory in future as a entrepreneur.

Theory:

Unit-1 Essential Elements for plants. - Meaning - Criteria of Essential Elements. - Classification of Essential Elements. - Classification of manures & fertilizers	20%
Unit-2 Manures. - Definition & Meaning. - Types of Manures.	20%
Unit-3 Fertilizers - Definition & Meaning. - Types of fertilizers.	20%
Unit-4 Optimum Utilization of Fertilizers & Time and method of fertilizer application	20%
Unit-5 Mathematics of fertilizer & fertilizer control order	20%

References:-

1. Manures and fertilizer.	By – K. S. Yawalkar, J. P. Agrawal, S. Bokade.
2. Soil Fertility and Fertilizer.	By S. Tisdal, W. Melson.
3. Soil Fertility Theory And Practices.	By J. S. Kanwar.
4. Jamin vignan Ane Vyavastha.	By Babubhai avarani.
5. Jamin vyavastha ane pak utpadan.	By Dr. A. S. Patel, Dr. R.S. Joshi.
6. Khatar Vignan	By Babubhai avarani.

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		Agro Forestry	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસાંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Agro Forestry

Objectives:-

Design a course with objectives of

1. student aware with importance of forest department and relation with horticulture science
2. student aware with forest plant
3. create self - employment source.

Outcomes:

- (1) To know about Agroforestry, objectives and potential.
- (2) To know about different forest plant with uses in human being.

Theory:- 100%

Unit:1 . Agro. Forestry (krushi van) 20%

- 1.1 Definition, Advantage, methods
- 1.2 Different Agro – forestry systems
- 1.3 Agroforestry systems based arrangement of components
- 1.4 Agroforestry Planning and constrains.
- 1.5 Selection of tree crop species for agroforestry
- 1.6 Desirable characteristics for agroforestry

1.2. Social forestry 20%

- Meaning, objective, Various schemes are under implementation at present in social forestry

- 1.2.1. Strip planting
- 1.2.2. Gram van
- 1.2.3. Forest breeding
- 1.2.4. Tree planting in private land
- 1.2.5. Environmental planting
- 1.2.6. Kisan nursery
- 1.2.7. Van mahotsav scheme
- 1.2.8. Bio gas, solar cooker distribution scheme

Unit:2. Nursery management 20%

- 1. Importance of nursery
- 2. Place selection and planning
- 3. Primary land preparation
- 4. Seed and seedling
- 5. Care

Unit: 4. Activates of forest department & policy 20%

- 4.1. Conservation and development of forest
- 4.2. Participatory forest management
- 4.3. Social forestry
- 4.4. Wild life protection (sanctuaries)
- 4.5. Conservation of bio diversity
- 4.6. Forest research
- 4.7. Extension activities
- 4.8. National forest policy 1988(a) Introduction, b) Objective/Goal c). Strategy

Unit:5 . Cultivation of forest trees 20%

- 5.1. Eucalyptus   5.2. Neem
- 5.3. Teak   5.4. Bamboo
- 5.5 Sandalwood

Reference:-

- 1. Forests in india - Agrawal V.P (1985)
- Pub: oxford & IBH publishing Co. pvt. Ltd, new delhi
- 2. Forestry in india - Dwivedi A. P (1980)
- Pub: jugalkishor& co., dehradun
- 3. A textbook of silviculture - Dwivedi A.P (1980)
- Pub IBD, Dehradun

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		Advances in Sheep, Goat, Horse and Camel Rearing	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
4. **Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Advances in Sheep, Goat, Horse and Camel Rearing

Objective:

1. To understand present situation of sheep rearing, goat rearing, horse and camel rearing
2. To study important sheep breeds of Gujarat, India and World; and their production.
3. To study important aspects of breeding, feeding, shearing and care of sheep.
4. To study important breeds and characteristics of goat, horse and camel.
5. To understand the feeding, housing, breeding and care for goat, horse and camel.
6. To know about the Angora goats and Mohair production; its characteristics and uses

Outcomes:

1. Students understand the present scenario of sheep and goat farming in India
2. Students get skills of identifying the breed characters of different breeds of sheep, goat, horse and camel
3. Students get aware of importance of reproduction in breeding and production
4. Students get acquainted with wool shearing methods and care during wool shearing
5. Students identify vices of horse and get skills of how to manage them

Theory:

- Unit: 1 Importance, merits and demerits of sheep rearing 20%
Classification of sheep breeds and breeds of India and Gujarat, Classification of foreign breeds of sheep
- Unit: 2 Sheep breeding: breeding seasons in sheep, breeding methods, 20%
preparation before breeding season.
Care and management of pregnant ewes and round the year management, Wool shearing methods and care during shearing.
- Unit: 3 Importance, advantages and draw- bakes of Goat rearing 20%
- Classification of Indian Breeds of Goat and characters of important breeds
- Unit: 4 Feeding, housing and breeding requirements of goats; requirements for professional goat rearing. 20%
- 'Mohair' and Angora goat production, characteristics and uses of mohair.
- Unit: 5 Importance and history of horse rearing, Horse Breeds and Vices of horse their management
Camel rearing: Important, breeds, breeding, feeding and housing 20%

Reference Books: -

1. A test book of animal husbandry	-	G.C.Banerjee
2. A hand book of animal husbandry	-	I.C.A.R.
3. Animal genetics and breeding	-	BAIF
4. The artificial insemination of farm animals	-	E.J. Perry
5. Animal management: introduction animal science	-	James J. Kiser
6. Domestic animal	-	Harbans Singh
7. Dairying in India a review	-	D.N. Kharady

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		Sociology of Rural Society	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: Sociology of Rural Society

Objective

- 1 student will get basic information about rural society.
- 2 students will know about caste system in rural society.
- 3 students will know about type of family in rural area.
- 4 students will know role of rural women in rural development.
- 5 students will get information about social control and social changes in rural area.

Outcome: -

Students will become aware about rural society. Cast and family system in rural society. Student will also know the role of women in rural development. They also know about the importance of social control method and reasons of social changes in rural society. Thus, knowledge of rural society will be useful for the students in getting job and also better performance in their job duty.

Unit 1 rural sociology 20%

Meaning and definition- nature, - scope, - objectives,
- importance and characteristics of rural society.

Unit 2 cast in rural society 20%

Meaning and characteristics of caste, reasons of casteism.

Unit 3 family in rural society 20%

Meaning of family, characteristics, nature and types of family in rural society.

Unit 4 women in rural society 20%

Women and family - cast, business and development.

Unit 5 social control 20%

Meaning, obligation and punishment in following social control methods

1 Folkway 2 morality 3 custom 4 law 5 religion

Reasons of social change

Reference

1 Gramin and Nagar samajshastra (gujarati edition)--Pro.A.G.Shah

2 social structure of India--J.K.Dave

3 an introduction to Indian social institution--Pro.J.K.Dave

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		Statistics for economics	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Statistics for economics

Objective: This course has been designed to impart knowledge with regard to the sources of data, sampling technique and basic statistical tools and methods of data analysis for the students.

Course Outcomes :

- 1 .** The learners will understand about the various sources and types of data and the methods of data collection.
- 2.** The learners will be able to carry out data analysis using frequency table and graphs .
- 3 .**The learners will also learn about the different types of mean and other measures of central tendency and dispersion.

Unit -1 Introduction to Statistics (20%)

- Meaning and Definition of Statistics
- Characteristics of Statistics
- functions of statistics
- limitations of statistics

Unit -2 Sources of Data and Sampling Sources of data (20%)

- primary and secondary
- methods of data collection
- population and sample
- sampling methods –simple random sampling, stratified sampling and systematic sampling

Unit -2 Classification and Constriction of Table (20%)

- variable and types of classification, importance.
- types of tabulation, importance
- rules of tabulation –statistical series

Unit -3 Diagrams and Frequency Distribution (20%)

- method of diagrams, characteristics, limitations and rules of diagrams.
- one and Tow dimensional diagrams, pictograms
- meaning of graph, importance and limitation, rules of graph
- types of curves –histogram, frequency polygon, cumulative frequency curve, frequency distribution.

Unit -5 Measures of Central tendency (20%)

- meaning of Average, characteristics of average
- mean –combined mean, Geometric mean, harmonic mean
- median –mode

REFERENCES:

- 1 .Giri, Prasanta Kumar and Jiban Banerjee, Introduction to Statistics including statistics practical, Academic Publishers, 2009
- 2 .Gupta, S .C., Fundamentals of Applied Statistics, S .Chand and Sons, New Delhi, 1993.
- 3 .A.L .Nagar and R K Das – Basic Statistics
4. G S Monga –Mathematics and Statistics for Economics
5. K K Sharma& Sukhpal Singh –Introductory Economic Theory and Elementary Statistics
- 6 .R K Patel & L B Patel –Business Statistics
- 8 .પટેલ બાલુભાઈ - ધંધાકીય આંકડાશાસ્ત્ર

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપની કૃતિ 'જનમટીપ' સર્જક: - ઈશ્વર પેટલીકર	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપની કૃતિ 'જનમટીપ' સર્જક: - ઈશ્વર પેટલીકર

હેતુઓ:-

- વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપનો આસ્વાદ માણે.
- વિદ્યાર્થીઓ સર્જકના જીવન કવન વિશે જાણે.
- વિદ્યાર્થીઓ નવલકથાના ઉદભવ -વિકાસ વિશે જાણકારી મેળવી.
- વિદ્યાર્થીઓમાં નૈતિકતા, પ્રમાણિકતા, રાષ્ટ્રભાવના, સંવેદનશીલતા જેવા ગુણો વિકસે.

પ. વિદ્યાર્થીઓ માં કલ્પના શક્તિ વિકસે.

પરિણામો :

૧. વિદ્યાર્થીઓ એ નવલકથા નો આસવાદ માણ્યો

૨. વિદ્યાર્થીઓ નવલકથા સાહિત્ય સ્વરૂપથી પરિચિત થયા.

૩. વિદ્યાર્થીઓની કલ્પના શક્તિનો વિસ્તાર થયો.

એકમ :- ૧. ઈશ્વર પેટલીકર નું જીવન કવન, જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' ની સ્વરૂપ ગત લાક્ષણિકતા. ૨૦%

એકમ:- ૨. નવલકથાનો ઉદભવ અને વિકાસ, 'જનમ ટીપ' માં ચરોતરી ગ્રામ્ય પરિવેશ નું આલેખન જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' ની ભાષા શૈલી, જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ'મા રસ નિરૂપણ (શૂંગાર, વીર રસ) ૨૦%

એકમ :- ૩. 'જનમટીપ'ની પાત્ર સૃષ્ટિ ૨૦%

- 'જનમટીપ' નું વસ્તુ ગુંફન
- ભીમા નું ચરિત્ર ચિત્રણ
- ચંદા નું પાત્ર લેખન, કંકુનું પાત્રલેખન,
- દેવાનું પાત્ર લેખન

એકમ:- ૪. જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ' નું વાતાવરણ ૨૦%

- જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' નું કથાવસ્તુ
- જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' માં સંવાદ કલા
- જાનપદી નવલકથા 'જનમટીપ' નું શીર્ષક

એકમ :- ૫ . જાનપદી નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ' નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન. ૨૦%
સંદર્ભગ્રંથો:-

૧. ગુજરાતી નવલકથા - રઘુવીર ચૌધરી
૨. ગુજરાતી ગ્રંથકાર શ્રેણી - સં. રમણલાલ જોશી
૩. પેટલીકર : શીલ અને શબ્દ- સં. દિલાવર સિંહ જાડેજા
૪. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસ રેખા - ધીરુભાઈ ઠાકર
૫. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ -૧ -૨ ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		हिन्दी गद्यविधा - रेखाचित्र	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: हिन्दी गद्यविधा - रेखाचित्र

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય :

- 1 છાત્ર રેખાચિત્ર કે ક્રમિક વિકાસ સે પરિચિત હો।
- 2 છાત્ર મહાદેવી વર્મા કે જીવન – કવન સે પરિચિત હો।
- 3 છાત્ર આધુનિક યુગ કી તત્કાલીન પરિસ્થિતિયોં કા પરિચય પ્રાપ્ત કરેં।
- 4 છાત્ર રેખાચિત્રોં કે પાત્રોં કી સંવેદના સે પરિચિત હો।
- 5 છાત્ર રેખાચિત્રોં કી વિશેષતાઓં સે પરિચિત હો।

पाठ्यक्रम की उपलब्धियाँ :

- 1 छात्रों ने रेखाचित्र के क्रमिक विकास को जाना।
- 2 छात्र महादेवी वर्मा के जीवन – कवन से परिचित हुए।
- 3 छात्रों ने आधुनिक युग की तत्कालीन परिस्थितियों को समझा।
- 4 छात्र रेखाचित्रों के पात्रों की संवेदना से परिचित हुए।
- 5 छात्रों ने रेखाचित्रों की विशेषताओं को जाना।

इकाई :

1 रेखाचित्र का क्रमिक विकास	20%
2 महादेवी वर्मा का जीवन – कवन	20%
3 रेखाचित्रों का कथानक	20%
4 रेखाचित्र के प्रमुख पात्र	20%
5 समग्रलक्षी मूल्यांकन	20%

पाठ्यविषय :

स्मृति की रेखाएँ – महादेवी वर्मा

- 1 भक्तिन
- 2 चीनी फेरीवाला
- 3 दो पहाड़ी
- 4 बिबिया

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 महादेवी वर्मा : संपादक इंद्रनाथ मदान
- 2 गद्य के नए आयाम : ओमप्रकाश सिंहल
- 3 गद्य लेखिका महादेवी वर्मा : योगीराज थानी
- 4 साहित्यिक निबंध : राजनाथ शर्मा

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	DSE-606		King Lear--by William Shakespeare	4+0	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? હા
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? હા
- 4. Major(DSC): Minor(DSE):** હા **Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC): Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: -King Lear--by William Shakespeare

- Objective: -**
1. The students will orient toward the world class literature.
  2. The students will learn how to appreciate drama form.
  3. The students will introduce towards the form of drama- Tragedy.
  4. The students will orient towards the new vocabulary.

- Outcome: -**
1. The students orient towards the great works in literature.
  2. The students cultivate the essential life lessons from the drama.
  3. The students learn how to appreciate such literary work.
  4. The students get exposure towards the drama form.

Unit-1 Life, works and contribution of William Shakespeare to English Literature (20%)

Unit-2 Study of the characteristics of typical Shakespearean Tragedy (20%)

Unit-3 Thematic study of the text (20%)

Unit-4 Critical appreciation of the drama- King Lear (20%)

Unit-5 Critical analysis of the drama in details (20%)

Reference-

- 1.King Lear – Amazon
- 2.King Lear- Wikipedia
- 3.King Lear- Britannica
4. History of English Literature by Mundra

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	AEC-605		ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા (અનુવાદ, વાર્તાલેખન, પ્રવચન, અલંકાર)	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
  - 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
  - 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
  - 4. Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC):** હા **Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
  - 5. Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
  - 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુંસાગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
  - 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
  - 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
  - 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- Title:-** ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા (અનુવાદ , વાર્તાલેખન, પ્રવચન, અલંકાર)

હેતુઓ:

- વિદ્યાર્થીઓને માતૃભાષા ગુજરાતીના લાક્ષણિક શબ્દ ભંડોળ તેમજ વ્યાકરણથી અવગત કરાવવા.
- વિદ્યાર્થીઓનું ગુજરાતી શબ્દ ભંડોળ, વ્યાકરણ ,વાણી કૌશલ સમૃદ્ધ કરવું.
- ભાષાનું જ્ઞાન વિદ્યાર્થીઓના રોજિંદા વ્યવહારમાં ઉપયોગી બને.
- વિદ્યાર્થીઓ અહેવાલ લેખન, વેપાર ,પત્રલેખન ,અરજીલેખન વગેરેમાં પ્રાવિશ્ય પ્રાપ્ત કરે.

પરિણામો:

1. વિદ્યાર્થીઓના લખાણમાં તાદ્રશ્યતા અને લાઘવતા આવશે.
2. વાણીમાં માધુર્ય અને સ્પષ્ટતા સાથે અસરકારક અભિવ્યક્તિનો ગુણ કેળવાશે.
3. ગદ્ય -પદ્ય ગ્રહણ શક્તિની સાથે અભિવ્યક્તિમાં મૌલિકતા આવશે.
4. સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ પસાર કરવામાં ઉપયોગી બનશે.

એકમ ૧.

40%

1. અનુવાદ એટલે શું? અનુવાદ કરતી વખતે કઈ કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ.
2. અનુવાદ લેખન (ગુજરાતી માંથી હિન્દી અને હિન્દી માંથી ગુજરાતી)

એકમ ૨.

40%

વાર્તા લેખન (આપેલા મુદ્દા કે રૂપરેખા ઉપરથી વાર્તા લખવી અને યોગ્ય શીર્ષક આપવું)

- પ્રવચન: વિભાવના, કાર્ય અને પ્રકાર

(લેખિત તેમજ મૌખિક પ્રવચનો તૈયાર કરાવવા)

એકમ ૩. અલંકાર: સ્વરૂપ અને પ્રકાર

20%

- શબ્દાલંકાર: (વર્ણાનુપ્રાસ, યમક, વક્રોક્તિ, અંત્યાનુપ્રાસ)

- અર્થાલંકાર: (ઉપમા, ઉત્પ્રેક્ષા, રૂપક, દ્રષ્ટાંત, સજીવારો પણ, વ્યતિરેક, અનન્વય, અતિશયોક્તિ, સ્વભાવિકતિ)

સંદર્ભ ગ્રંથો:-

(૧) સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય - સં. મફત ઓઝા, રતિલાલ સાં. નાયક

(૨) ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ - ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, પાર્શ્વ પ્રકાશ

(૩) અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન - ડૉ. નિતીન વડગામા- પાર્શ્વ પ્રકાશ પ્રકાશન અમદાવાદ

(૪) સાહિત્ય છંદ અને અલંકાર- તારાબેન શાહ

(૫) અલંકાર દર્શન - ચીમનલાલ ત્રિવેદી અને ચંદ્રશંકર ભટ્ટ

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	AEC-605		Hindi हिन्दी साहित्य आस्वाद	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. **Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC):** હા **Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ **(IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: हिन्दी साहित्य आस्वाद

પાઠ્યક્રમ ઉદ્દેશ્ય :

- 1 છાત્ર અનુવાદ કી ઉપયોગિતા એવમ્ એક ભાષા સે દૂસરી ભાષા મેં અનુવાદ કરના સીખેં।
- 2 છાત્ર હિન્દી વ્યાકરણ – સંજ્ઞા, સર્વનામ, વિરામચિહ્ન સે પરિચિત હો।
- 3 છાત્ર પલ્લવન કરના સીખેં।

પાઠ્યક્રમ ઉપલબ્ધિયાँ :

- 1 છાત્રોં ને અનુવાદ કી ઉપયોગિતા એવમ્ એક ભાષા સે દૂસરી ભાષા મેં અનુવાદ કરના સીખા।
- 2 છાત્ર હિન્દી વ્યાકરણ – સંજ્ઞા, સર્વનામ, વિરામચિહ્ન સે પરિચિત હુ।

3 छात्रों ने पल्लवन करना सीखा।

इकाई :

1 अनुवाद की उपयोगिता एवम् एक भाषा से दूसरी भाषा में अनुवाद	40%
2 हिन्दी व्याकरण	40%
3 पल्लवन	20%

संदर्भ ग्रंथ :

- 1 आधुनिक हिन्दी व्याकरण और रचना – वासुदेवनंदन प्रसाद
- 2 हिन्दी व्याकरण एवम् संरचना – डॉ. घनश्याम अग्रवाल
- 3 अनुवाद विज्ञान – डॉ. भोलानाथ तिवारी

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	AEC-605		English Literature and Grammar	2+0	25	25	50	1 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

1. **Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
2. **Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
3. **Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
4. **Major(DSC): Minor(DSE): Skill Enhancement Courses(SEC): Ability Enhancement Courses(AEC):** હા **Value added Courses(VAC): Exit/Vocational Courses:**
5. **Holistic Education: Multidisciplinary(MDC): Interdisciplinary(IDC):**
6. દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
7. **New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
8. **Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
9. ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - English Literature and Grammar

- Objective: -**
1. The students will develop an understanding of literary works.
  2. The students will develop an understanding of various themes and techniques of stories and poetry.
  3. The students will develop writing skills.
  4. The students will orient towards the new vocabulary.

- Outcome:-**
1. The students orient towards the Indo-Anglian Literature written by popular female Writer.
  2. The students cultivate the essential life skills of self- confidence and positive Attitude in life.
  3. The students learn how to study Indian English Literature.
  4. The students get exposure towards the new perception through literature.

Title: - English Literature and Grammar

Unit-1 The following story is prescribed- 40%
The Necklace by Guy de Maupassant

Unit-2 Resume Writing 40%

Unit-3 Dialogue writing, Advertise Writing 20%

Reference-

- 1.The Necklace by Guy de Maupassant – Amazon
2. The Necklace by Guy de Maupassant- Wikipedia
3. English Grammar & Composition- Wren & Martin- Amazon
4. English Grammar in Use- Raymond Murphy – Amazon

Faculty: - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		Agronomy Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Agronomy Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.
6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		Horticulture & Forestry Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Horticulture & Forestry Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.

6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		Animal Husbandry Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ **(IKS)** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Animal Husbandry Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.
6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		Rural Extension Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુંસાગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Rural Extension Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.

6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		Economics Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Economics Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.
6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)

Faculty : - Rural Studies

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		Gujarati Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Gujarati Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.
6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		Hindi Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - Hindi Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.
6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)

Name of Course	Sem.	DSC/ DSE/ MDC/ SEC/ AEC/ VAC	Course Code	Course Title	Credits	CCE	SEE	Total Marks	SEE Duration
B.R.S.	6	SEC-606		English Internship	0+4	50	50	100	2 Hrs.

Checklist

વિષય આનુસંગિક બાબત (દરેક વિષયની શરૂઆતમાં નીચેની બાબત દર્શાવવાની રહેશે.)

- 1. Course Outcomes** દરેક વિષયની શરૂઆતમાં દર્શાવેલ છે? હા
- 2. Employability/Entrepreneurship/Skill development** પર કેન્દ્રિત થયેલ છે કે નહિ? ના
- 3. Value added courses imparting transferable and life skills** ના ગુણો ધરાવે છે? ના
- 4. Major(DSC):** હા **Minor(DSE):** **Skill Enhancement Courses(SEC):** હા **Ability Enhancement Courses(AEC):** **Value added Courses(VAC):** **Exit/Vocational Courses:**
- 5. Holistic Education:** **Multidisciplinary(MDC):** **Interdisciplinary(IDC):**
- 6.** દિવ્યાંગ માટે વિષય અંતર્ગત આનુસંગિક જોગવાઈ કરાયેલ છે? ના
- 7. New India Literacy Programme (NILP)** મુજબનો વિષય છે? ના
- 8. Swayam** પ્લેટફોર્મ પરના **MOOC** વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના
- 9.** ઇન્ડિયન નોલેજ સીસ્ટમ (**IKS**) વિષય પર આધારિત આ વિષય છે? ના

Title: - English Internship (Major/Core Subject)

Course Requirements:

1. Internship of Discipline Specific Core would comprise of three-week duration.
2. Students are required to be placed in the institutions/ organizations relevant to their Core course.
3. Students are mandatorily required to prepare a Diary of their day to day activities during the internship.
4. At the end of the training/internship program, students are required to obtain a confidential Feed Back Report from the Head of the Institution or Coordinator of the training program of the institution.
5. The confidential Feed Back Report is to be submitted to the Course Teacher of the college.
6. A full attendance during the training program is compulsory unless a special leave permission granted by the principal of the college.

7. The student has to obtain a completion certificate for OJT/ Internship/ Apprentishship programme on the letter head of company/institute. The specimen of the certificate is given below.

Evaluation Method:

1. Continuous Comprehensive Evaluation(CCE):

(i): 20 Marks for day to day report writing(Diary) of internship program.

(ii): 20 Marks based on the confidential Feed Back Report received from the Head/ Coordinator of the Institution

(iii): 10 Marks based on the attendance of the student at the institution where placed for Internship

2. Semester End Evaluation(SEE): 50 Marks

(i) 25 Marks for the Viva Voce evaluation conducted by the Course teacher

(ii) 25 Marks based on the Diary prepared during the internship program and overall behaviour, enthusiasm, performance of the students

Specimen of Completion Certificate

કંપની નું લેટર હેડ

રવાના

આઈ ડી. નંબર

OJT/ઇન્ટર્નશીપ પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે શ્રી.....D/o, W/o,
S/o..... એ.....(DD/MM/YY)
થી ..... (DD/MM/YY) દરમિયાન.....
(તાલીમ નું સ્થળ)..... (કંપની નું નામ અને એડ્રેસ) દ્વારા આયોજિત
તેમજ ..... (સંસ્થા નું નામ) દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવેલ .....
(કોર્સ નામ) માટે..... ગ્રેડ સાથે સફળતાપૂર્વક નોકરી/ ઇન્ટર્નશીપ/એપ્રેન્ટીસશીપ
તાલીમ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે.

દ્વારા પ્રમાણિત:

(કંપની નું નામ)

સહી અને સિક્કો

(હોદ્દો)

પ્રદર્શન માટે ગ્રેડિંગ નીચે મુજબ છે :

ગ્રેડ O – ઉત્કૃષ્ટ (આઉટસ્ટેન્ડિંગ)

ગ્રેડ A+ – ઉત્તમ (એક્સેલેન્ટ)

ગ્રેડ A – ખૂબ સારું (વેરી ગુડ)

ગ્રેડ B+ – સારું (ગુડ)